

Η ΠΑΡΓΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΡΓΙΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ετος 2ο • Αριθ. Φύλλου 6
Σεπτέμβριος 1993

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 9 * 10431 ΑΘΗΝΑ *
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ 5225788

Parga (Épire) Turquie d'Europe.
Πάργα (Ήπειρος) Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία.

ΠΑΡΓΑ: 1890

(Απο το αρχείο του Ακη Ζέρη)

ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ

Είναι γνωστό, τουλάχιστον τα τελευταία χρόνια, πως στην Κέρκυρα υπάρχει το εκτεταμένο αρχείο της Πάργας που είχαν φαίνεται, πάρει μαζί τους οι Παργινοί όταν πήραν το δρόμο της ξενιτιάς μετά την πώληση της Πάργας στον Αλή-Πασά.

Και για μεν τα ιερὰ κειμήλια κάμποι φωτισμένοι άνθρωποι φρόντισαν να τα επαναφέρουν το 1931 στην Πάργα. Εκεί δηλαδή που ανήκουν. Τα αρχεία όμως ξεχάστηκαν στην Κέρκυρα.

Η έκδοσή μας θέτει σήμερα δημόσια το θέμα των αρχείων και προτείνει τη συγκρότηση επιτροπής για να ασχοληθεί με το θέμα.

Σαν πρώτο έργο πρέπει να είναι ο εντοπισμός και η πλήρης καταγραφή όλων των εγγράφων και βιβλίων. Στη συνέχεια η φωτογράφιση σε μικροφίλμ και η εγκατάσταση ανά μίας σειράς στην Κέρκυρα - Πάργα - Γιάννενα

και Αθήνα ώστε τα αρχεία να γίνουν προσεγγίσιμα από τους μελετητές.

Τέλος, πρέπει να ιδρυθεί γραφείο ιστορικών αρχείων στην Πάργα οπότε με την προσήκουσα επισιμότητα να μεταφερθούν τα έγγραφα στην κοιτίδα τους.

Με την παραπέρα παραμονή των αρχείων στο νησί των Φαιάκων η Κέρκυρα δεν έχει τίποτε να κερδίσει ενώ με τη μεταφορά τους όχι μόνο η Πάργα θα κερδίσει πολλά, αλλά και η επιστήμη.

Ευελπιστούμε πως οι πνευματικοί άνθρωποι της Πάργας αλλά και ο κάθε Παργινός θα ευαισθητοποιηθούν και θα πράξουν το προς τη γεννέτειρα, χρέος που στην προκειμένη περίπτωση δεν είναι τίποτε άλλο παρά η επάνοδος το συντομότερο των αρχείων και η εγκατάστασή τους σε ένα από τα κτίρια του κάστρου της Πάργας κατάλληλα αναστηλωμένο.

Η ΠΑΡΓΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΑΡΓΙΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ετος 10 * Αριθ. Φύλλου 4 ΜΑΡΤΙΟΣ 1993

Εκδότης

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΓΙΝΩΝ
ΑΘΗΝΑΣ - ΠΕΙΡΑΙΑ - ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ
"Η ΠΑΡΓΑ"
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 9 * 10431 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 52 25 788

Υπεύθυνος

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΟΜΠΗ -
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
Αστυδάμαντος 37-39 * 116 34 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 7226108

Επιμέλεια

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗΣ
Υμηττού 92 * 155 61 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
Τηλ. 65 14 487

Εμβάσματα

ΝΙΚΗ ΔΡΑΚΟΥ
Μεγαλουπόλεως 26 * 114 74 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 6422902

Φωτοστοιχειοθεσία - Ηλεκτρονική
Σελιδοποίηση - Εκτύπωση

"Εκδόσεις ΚΑΛΑΜΑΣ"
Μεγ. Αλεξάνδρου 56 - 104 36 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. 5225955 FAX 5223855

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη
και τις απόψεις του Συλλόγου.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Παργινών

Πρόεδρος: ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΟΜΠΗ -
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Αντιπρόεδρος: ΚΩΣΤΑΣ ΣΜΠΗΛΙΑΣ

Γραμματέας: ΦΩΦΩ ΔΡΑΚΟΥ -
ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗ

Ταμίας: ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΖΩΤΟΥ

Δημ. Σχέσεις: ΝΙΚΗ ΔΡΑΚΟΥ

Μέλος: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ

Μέλος: ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΑΜΑΡΤΖΗΣ

Μέλος: ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΠΑΚΟΥΛΗΣ

Μέλος: ΑΥΓΗ ΠΑΤΕΡΑ -

ΓΚΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

"Η ΠΑΡΓΑ" εκπέμπει πολιτισμό",
μας είτε φίλος Παργινός.

Αυτό όχι μόνο μας ικανοποίησε
και μας πλήρωσε για τους κόπους
μας αλλά μας έδωσε κουράγιο να
συνεχίσουμε.

Η συνέχιση βέβαια δεν εξαρτάται
μόνο από τη δικιά μας επιθυμία και
απόφαση αλλά χρειάζεται και τη δι-
κή σας βοήθεια, αγαπητοί αναγνώ-
στες, που δεν είναι μόνο οικονομική,
την οποία θεωρούμε δεδομένη, αλλά
και την ηθική συμπαράσταση.

Πάνω απ' όλα όμως χρειάζονται
τα κείμενά σας.

"Η ΠΑΡΓΑ" πρέπει να γράφεται,
όπως το έχουμε πει κι άλλες φορές,
απ' όσο το δυνατόν περισσότερους
Παργινούς, μικρούς και μεγάλους.

Δεν είναι ανάγκη να περιμένετε το
τέλος του τριμήνου για να γράψετε
και να στείλετε τα κείμενά σας.

Ετοιμάστε τα έγκαιρα και στείλτε
τα κατά προτίμηση στον επιμελητή
της έκδοσης:

Η οργάνωση

ΒΑΓΓΕΛΗ ΜΠΑΚΑΓΙΑΝΝΗ
Υμηττού 92 * 15561 ΧΟΛΑΡΓΟΣ
Τηλ. 6514487

Κρατήστε αντίγραφο γιατί υπάρ-
χει κίνδυνος κάποιο κείμενο να χα-
θεί.

Όσο πιο γρήγορα φτάσουν τα κεί-
μενα τόσο διευκολύνεται η εργασία
του επιμελητή και πιο έγκαιρα θα
κυκλοφορεί "Η ΠΑΡΓΑ".

Κλείνοντας θα θέλαμε να σας πα-
ρακαλέσουμε να μη στέκεστε με το
χέρι στη σκανδάλη έτοιμοι να μας
πυροβολήσετε: "Γιατί δεν γράψατε
τούτο και δεν κάνατε εκείνοι"... Διε-
ωρηθήκατε καμιά φορά τι κάνατε
εσείς για να βγαίνει "Η ΠΑΡΓΑ" πλη-
ρέστερη και καλύτερη;

Γίνεται λοιπόν συνεργάτες προ-
τού γίνεται επικριτές.

Τούτη η στήλη θα μιλάει πάντα τη
γλώσσα της αλήθειας όσο πικρή κι
αν είναι.

Καλό χειμώνα φίλοι αναγνώστες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ • ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

• Ο Ευθύμιος Πλασκασοβίτης του
Ευαγγέλου και η σύζυγός του
Ελευθερία Σαββίδου απόκτησαν το
πρώτο τους παιδί που είναι αγόρι
και γεννήθηκε στην Αθήνα στις
24-4-1993.

• Ο Ιωάννης Βέργος του Αποστό-
λου και η σύζυγός του Μαρία
Καββάσιλα απόκτησαν το δεύτερό
τους παιδί που είναι αγόρι και γεν-
νήθηκε στην Αθήνα στις 6-5-1993.

• Ο Χρήστος Παπαγεωργίου του
Γεωργίου και η σύζυγός του Κων-
σταντίνα Γιάννη του Θεοδώρου από-
κτησαν το δεύτερο παιδί τους που
είναι αγόρι και γεννήθηκε στον
Χολαργό στις 14-9-93.

• Ο Γεώργιος Τούσης του Ηλία
και η σύζυγός του Μαριάννα Γε-
ωργίου του Κωνσταντίνου απόκτη-
σαν το πρώτο τους παιδί που είναι
αγόρι και γεννήθηκε στα Ιωάννινα
στις 4-4-1993.

Να τους ζήσουν.

ΓΑΜΟΙ

• Παλαιολογούδια Παλαιολόγος
του Χρήστου και η Μαίρη Χαλκή
του Σταμάτη, Πάργα 17-7-1993.

• Ζέρβας Φώτιος του Βασιλείου.
Γεννηθείς στο Εράσμο Ξάνθης και
Στέφου Καλλιόπη του Βασιλείου,

Πάργα 24-7-1993.

• Λεμονής Ζήσιμος του Ελευθερί-
ου. Γεννηθείς στο Πυθαγόρειον
μου και Σωτηρίου Μελίνα
Σταύρου, Πάργα 28-8-1993.

• Νίκας Δημήτριος του Κωνσταντί-
νου και Μπέλλου Σωτηρούλα του
Γεωργίου, Πάργα 25-9-1993.

Ευτυχισμένη ζωή.

ΘΑΝΑΤΟΙ

• Μαυροδόντη Μαρίνα σύζ. του
Φίλιππα. Γέννηση 1912 θάνατος 7-7-
1993.

• Βουρεκάς Σπυρίδων του Σταύ-
ρου. Γέννηση 1915 θάνατος
29-7-1993.

• Σιώζου Αφροδίτη του Αναστασί-
ου. Γέννηση 1925 θάνατος 4-8-1993.

Τους δικούς του συλλυπούμα-
στε.

• Κοιμήθηκε για πάντα στο Johan-
nesburg της Ν. Αφρικής όπου πα-
ντρεύτηκε και μεγάλωσε τα παιδιά
της η Λένια Παϊτζη.

Η γλυκιά της μορφή και το ζεστό
της χαμόγελο θα μείνουν αξέχαστα.
Υπήρξε ένα από τα πιο εκλεκτά ξε-
νιτεμένα παιδιά της Πάργας που
αγαπούσε το σύλλογό μας.

Εκφράζουμε τα πιο θερμά συλ-
ληπητήρια στους δικούς της.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Επί του πιεστηρίου ΕΚΛΟΓΙΚΑ

Παρόλο που αυτό το φύλλο της έκδοσής μας δεν αναφέρεται στον
Οκτώβριο μήνα που έγιναν οι βουλευτικές εκλογές, θεωρήθηκε σκόπι-
μο να γραφούν τα αποτελέσματα των εκλογών στην Πάργα γιατί
έχουν πάντα ενδιαφέρον. Για σύγκριση παραθέτουμε στοιχεία των
εκλογών του 1990.

Ευχαριστούμε την Ευτυχία Ευαγγελίδη, υπάλληλο του Δήμου Πάργας
για τη συγκέντρωση και παραχώρηση των στοιχείων.

Σημειώνουμε πως σε αυτές τις εκλογές συμμετείχε σαν υποψήφιος
του ΠΑΣΟΚ και ο από Αγίας Σωτήρης Κων. Ζώτος.

**7.Βουλευτές του Νομού Πρέβεζας εκλέχτηκαν: Από το ΠΑ-
ΣΟΚ ο Σπύρος Καραμούτσος και από την Ν.Δ. ο Γεώργιος
Τρυφωνίδης τους οποίους συγχαίρουμε, τους ευχόμαστε
επιτυχία στο έργο τους και να θυμούνται και την Πάργα.**

ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΑΡΓΑΣ	Ετος	Γοημμένοι	Ψήφισαν	Ανδρ. Λεγιά	ΣΥΝ	ΠΑΣΟΚ	Ν.Δ.	ΚΚΕ	ΠΟΛΑ
5ο Ανδρών	1990	582	436	20	175	191	38	-	-
	1993	618	482	29	185	228	14	11	14
6ο Γυναικών	1990	557	411	18	151	186	47	-	-
	1993	590	442	21	145	243	8	12	9
7ο Μικτό	1990	591	400	6	174	175	36	-	-
	1993	647	439	8	178	223	8	10	11
8ο Αγίας Κυριακής	1990	-	144	2	95	42	4	-	-
	1993	-	162	0	96	49	3	1	12
Σύνολο	1990	1.730	1.391	46	595	594	125	-	-
	1993	1.855	1.525	58	604	743	33	34	46

Σταυροί προτίμησης							
Κομ.	Υποψήφιος	Ετος	Εκλογικά τμήματα				ΣΥΝ.
Ν. Δ.	ΚΑΛΔΗ	1990	118	103	121	69	411
		1993	46	40	50	16	152
		1993	2	1	4	2	9
		1993	129	100	118	76	423
Π Α Σ Ο Κ	ΚΑΡΑΜΟΥΤΣΟΣ	1990	50	51	68	21	190
		1993	30	44	37	24	135
	ΖΩΤΟΣ	1993	140	144	137	15	436
	ΝΤΟΥΣΚΑΣ	1993	40	39	40	10	129

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Από 2.000 δρχ. • Ειρήνη Τράντου • Γιώργος Ιορδανίδης
• Ντίμη Μανέκα • Ελευθερία Μπαμπάτοια • Σπύρος Δημάκος
• Νικόλαος Κουτσάφτης • Ιωάννης Δέσκα • Μαργαρίτα Πα-
πανδρέου • Ηλίας Παπανδρέου • Πέτρος Γιούργας • Μαρού-
λα Ραντοπούλου • Γεώργιος Μπόμπης • Μαρί Μπόμπη Κανα-
τσούλη • Ολγα Πηγή • Μάρθα Πηγή • Κωνσταντίνος Ευθυμίου
• Αλέκος Ευθυμίου • Ανδρέας Πάκος • Γεώργιος Ανδρέου.
Από 3.000 δρχ. • Καίτη Μπαγκατζή • Πιλιάκος Χρήστος
• Βασιλική Γρηγοριάδου • Αρτέμις Πανέτου • Λεωνίδα
Γκρέπης • Απόστολος Δημάκος.
Από 4.000 δρχ. • Φώτης Βουρεκάς • Σωτήρης Ζούλας.
Από 5.000 δρχ. • Σπύρος Μπόμπης • Γιάννης Ζώτος • Σπυρ.
Χαρ. Αρβανιτάκης • Κωνσταντίνος Τάσου Δράκος • Κωνστα-
ντίνος Κατσιμίτσος • Παναγιώτης Βέργος • Ανδρέας Λούκας
• Νίκη Χορροβίτου - Σακά • Αντώνης Καρύδης • Τζουλιάννα
Ετζο Παστόρε • Γιώργος Βλάσσης • Ευρυπιδής Βάσσος
• Πόπη Ρίζου • Ολγα Δεσίδα • Κωνσταντίνος Ζέρης • Κων-
σταντίνος Γεωργίου • Παπαγεωργοπούλου Κωνσταντίνα
• Προκόπης Αλαμάνος.
Από 10.000 δρχ. • Κωνσταντίνος Γιάννης • Βασίλειος Βάσσος
• Αθηνά Ρίζου • Δημήτρης Μησιώτης • Παναγιώτης Μησιώτης
• Σπύρος Βουρεκάς ο αείμνηστος γιατρός μας, μες ενόχληση
λίγο πριν πεθάνει.
Στην Πάργα μπορείτε να δώσετε ενισχύσεις ή συνδρομές για την έκ-
δοσή μας, στο Θανάση Μπάτσι.

ΔΩΡΕΑ

ΣΤΑ ΠΕΤΑΧΤΑ

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία στις 19, 20, 21 και
22-8-93 στην Πρέβεζα το 5ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό
Συνέδριο. Ευχόμαστε τα συμπεράσματα του συνεδρίου να
στερνιστεί η Πολιτεία και να πραγματοποιήσει μία σειρά
έργων υποδομής για να βγει η Ηπειρος από την απομό-
νωσή.

Με συγκίνηση συναντήθηκαν μετά από πρωτοβουλία
της Τούλας Κοτύλια-Βάσσου παλιοί συμμαθητές. Απ' ότι
μάθαμε τα είχαν και γλάντησαν για τα καλά. Περιμέναμε
κάποιο ρεπορτάζ και μάλιστα και φωτογραφικό. Δυστυ-
χώς δεν έφτασε.

Χρέος η τιμή στους ευεργέτες. Με αυτό σαν πι-
στεύω και αρχή ο Σύλλογος Παργινών της Αθήνας τέλε-
σε το καθιερωμένο πια ετήσιο μνημόσυνο του μεγάλου
ευεργέτη του Γιάννη Δημιουλίστα στον ιερό Ναό Αγίου Νι-
κολάου Πάργας στις 8-8-93.
Οι κατανυκτικές και συγκινητικές για τους Παργινούς
στιγμές διαταράχτηκαν από τα βαριά λόγια που είπε, αδι-
κα, ενάντια στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ο ερη-
μέριος της Πάργας. Σταματάμε εδώ γιατί δεν επιθυμούμε
να δοθεί συνέχεια στο ατυχές γεγονός.

Εξακόσιες χιλιάδες θα πληρώσει ο Δήμος της Πάρ-
γας για τη συντήρηση του ξεδιπλωμένου πια λάβαρου
της Πάργας. Χαλάλι. Μεγάλο το έργο.
Εμπλέξε το θέμα της χρηματοδότησης του Κέντρου Υγείας
με 30 εκατομμύρια από το κληροδοτήμα Βασιλά. Η επι-
τροπή κληροδοτημάτων του υπουργείου δεν έγκρινε τη
δαπάνη γιατί δεν περιλαμβάνεται τέτοιο έργο στους σκο-
πούς της διαθήκης. Θα χρειαστεί επομένως τροποποίηση
της διαθήκης. Ευχόμαστε η σχετική διαδικασία να περα-
τωθεί σύντομα για να αρχίσει το έργο αποπεράτωσης του
οικήματος.

Οχι δεν σταμάτησε η στήλη "ΔΗΜΟΤΙΚΑ - Το Δημοτικό
Συμβούλιο αποφάσισε". Απλώς καθυστέρησε η απομα-
γνητοφώνηση των πρακτικών. Στο άλλο λοιπόν φύλλο τα
ΔΗΜΟΤΙΚΑ μαζεμένα.

Μετά τη σύσκεψη που έγινε στο αμφιθέατρο του Δέ-
σκειου Γυμνασίου- Λυκείου στις 14-9-93 παρουσία του πε-
ριφερειάρχη, νομάρχη και υπηρεσιακών παραγόντων
αποφασίστηκε και δόθηκε εντολή στο μελετητή για εξέτα-
ση όλων των προτεινόμενων χώρων για εγκατάσταση του
εργοστασίου βιολογικού καθαρισμού. Πιστεύουμε πως
σύντομα θα βρεθεί συμφέρουσα για όλους τους Παργι-
νούς λύση.

Απολογισμό του καλοκαιριού δεν μπορούμε να κά-
νουμε γιατί στην Πάργα το καλοκαίρι ακόμη συνεχίζεται.
Απ' ότι ακούμε οι τουρίστες του Σεπτεμβρίου και Οκτώβριου
μπορεί να είναι κάπως ηλικιωμένοι έχουν όμως οικονο-
μικό ενδιαφέρον...

Αδελφοποίηση της Κοινότητας Σπαθαριάων αποφάσι-
σε το Κοινοτικό Συμβούλιο στις 23-7-93, με το Λιτλ-Ροκ
της Πολιτείας Αρκάνσας των ΗΠΑ όπου ήταν κυβερνήτης
ο Μπιλ Κλίντον.
Στην τιμητική συνεδρίαση του Κοινοτικού Συμβουλίου και
στο δείπνο που παρατέθηκε μετά παραβρισκόνταν ο πρό-
εδρος της Ελληνοαμερικανικής Οργάνωσης Φίλων του
Κλίντον κύριος Ρεβεζούλης, επίσημοι τα μέσα μαζικής
ενημέρωσης και οι κάτοικοι της περιοχής. Οι διαδικασίες
θα ολοκληρωθούν τον Ιούλιο του 1994. Λέτε να δούμε
τον πρόεδρο των ΗΠΑ στην Πάργα;

ΓΙΑΝΝΟΣ ΖΕΡΗΣ

"Ο Ιεραπόστολος από την Πάργα"

Μέσα σε αυτή την αφόρητη ζέστη του Αυγούστου στην Πάργα, η συνάντηση και η συζήτηση με τον Γιάννο Ζερή για μένα ήταν μια όαση, μια δροσιά στα χείλη. Δυστυχώς ο τουρισμός διαβρώνει τον χαρακτήρα και οι περισσότεροι ασχολούνται με αγορές οικοπέδων, σπιτιών, αυτοκινήτων.

Ξέχασαν να γελούν, δεν αδειάζουν, λες και θα ζήσουν αιώνια.

Συναντηθήκαμε όπως όλοι οι πατριώτες στην Πάργα τον Αύγουστο.

Κάποιο απόγευμα με τα ξαδέλφια μου τον Σπύρο και την Μαρία στο πατρικό του σπίτι μας εξέτασε τα μάτια και μου διηγήθηκε, αφού τον παρακάλεσα, γύρω από την επιστήμη του.

Εχει ειδικευτεί στην οφθαλμολογία στο Μονπελιέ της Γαλλίας.

Αργότερα γίνεται, διευθυντής χειρουργός της οφθαλμολογίας στο νοσοκομείο Ομπάινα (AUBENA).

Είναι μέλος της οφθαλμολογικής Ακαδημίας της Αμερικής, παρακολουθεί δύο φορές τον χρόνο τα οφθαλμολογικά συνέδρια που γίνονται στα μεγαλύτερα πανεπιστήμια της Αμερικής, του John Hopkin's και Βαλτιμόρης και από το 1991 ανήκει εθελοντικά στην ομάδα των "Οφθαλμιάτρων χωρίς σύνορα". Τον παρακάλεσα να μου πει περισσότερα.

Εχει ειδικευτεί στον καταρράκτη και γλαύκωμα.

Ο τρόπος που μου μιλούσε, ο αυθορμητισμός του, η πίστη σε αυτό που τάχθηκε να υπηρετεί το δροσερό του γέλιο που μοιάζει σαν γάργαρο νερό, η ωραία του μορφή με τα μάτια να λάμπουν πίσω από τα γυαλιά του με καθηλώσε και τον άκουγα να μου διηγείται τις προσωπικές του εμπειρίες γύρω από το "... χωρίς σύνορα".

Ο παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και η UNISEF καταγράφουν πόσοι τυφλοί υπάρχουν στο συγκεκριμένο μέρος όπου ζουν οι πυγμαίοι στην Κεντρική Αφρική.

Εχουν υπολογίσει ότι 10% των μαύρων είναι τυφλοί από ακτινοβολία και παθήσεις από παράσιτα. Οι συνθήκες είναι φοβερά πρωτόγονες, δεν υπάρχει ηλεκτρικό και νερό πολύ λίγο.

Συνέχεια στη σελίδα 5

Η χειρουργική ομάδα

Μια εγχείρηση

Οι χειρουργημένοι

ΓΙΑΝΝΟΣ ΖΕΡΗΣ

"Ο Ιεραπόστολος από την Πάργα"

Συνέχεια από τη σελίδα 4

Όταν πρόκειται να χειρουργήσουν κάποιον του λένε φέρε μας 1 μπιτόνι πετρέλαιο για τη γεννήτρια και έναν κουβά νερό. Βρίσκεται στο ζενίθ της καριέρας του με την ωραία του οικογένεια δύο αγόρια, μία κόρη με το θαυμάσιο σπίτι του και ότι άλλο μπορεί να έχει ένας επιτυχημένος άνδρας των 47 ετών, τα εγκαταταλείπει όλα και χάνεται στην ζούγκλα της Κεντρικής Αφρικής 4 ώρες χωματόδρομος μακριά από το αεροδρόμιο με τζιπ και φορτηγό γεμάτο από γάζες, βαμβάκι, κολύρια, αντιβιοτικά, αλοιφές, αποστειρωμένες μάσκες και γάντια και χειρουργεί πυγμαίους που ζουν πρωτόγονα τυφλοί από τη φοβερή ακτινοβολία δίνοντας τους και χαρίζοντάς τους το πολυτιμότερο αγαθό που έχει ο άνθρωπος, το φως του.

Ενας τυφλός έβλεπε για πρώτη φορά τα δάχτυλά του και ένας άλλος πήγε στο σπίτι του και έθαψε το μπαστούνι του στην αυλή του (Σπίτι = καλύβα).

Ο κίνδυνος να μολυνθείς είναι αρκετά μεγάλος και εκείνος μου διηγότανε διάφορες ιστορίες και είχε τόσο παρασυρθεί ότι αυτό που έκανε ήταν το ωραιότερο επίτευγμα της ζωής του και ότι η Αφρική είναι πανέμορφη χώρα και ότι τα δύο τελευταία χρόνια πηγαίνει στη Νιγηρία χειρουργεί 18 καταράκτες ημερησίως και έχει γνωρίσει ήθη και έθιμα, γιορτές, Αφρικάνους βασιλιάδες και αφρικανικά φαγητά. Μιλούσε με πάθος τρισήμισι ώρες ήταν χείμαρος από τις εντυπώσεις και τον άκουγα άφωνη και γοητευμένη.

Γιάννο μου, όλες τις ευχές του κόσμου σε σένα και στην οικογένειά σου να δίνεις και να προσφέρεις απλόχερα και ανιδιοτελώς την αγάπη σου και τις πολύτιμες γνώσεις σου για το ωραιότερο αγαθό που έχουμε στη ζωή μας, το φως, ο Θεός να σου χαρίζει υγεία και δώσε χαρά στους ανθρώπους διότι οι άνθρωποι δεν πρέπει να χωρίζονται από σύνορα ούτε από το την ποσότητα της μελανίνης.

Όλοι έχουμε την ίδια κοινή μοίρα και όλοι καταλήγουμε κάποτε εκεί που δεν ξεφεύγει κανείς. Η ημερομηνία λήξεως είναι αμελίκτη για τον καθένα μας.

Αγγελική Μπόμπη-Σακελλαρίου

Ο πιο νέος ασθενής (9 μηνών) από καταράκτη

Με το βασιλέα της περιοχής

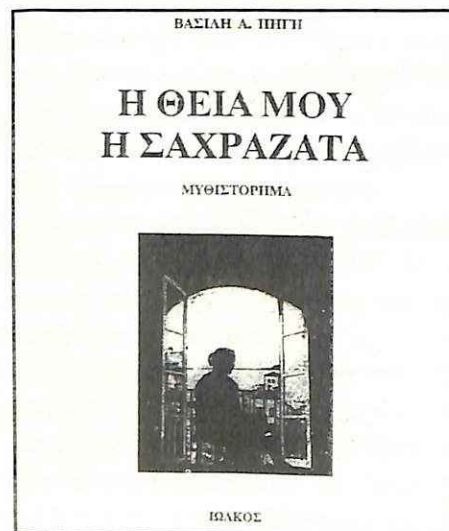

Με την οικογένειά του στο Παρίσι

Οκτώβριος 1993

Το βιβλίο

Η στήλη παρουσιάζει τουλάχιστον φωτογραφία του εξωφύλλου των βιβλίων που μας στέλνονται.

Ενα από τα καλά βιβλία που κυκλοφορούν στα βιβλιοπωλεία, έχουμε την τύχη να έχει γραφτεί από τον Βασίλη Α. Πηγή, ένα Παργινό λογοτέχνη με πλούσια συγγραφική δουλειά, η οποία είναι ίσως άγνωστη στους περισσότερους από μας.

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Πάργα και παρότι ξενιτεύτηκε αναγκαστικά για πολλά χρόνια, η αγάπη του για τον τόπο μας όλα αυτά τα χρόνια μεγάλωνε. Μια μικρή επιβεβαίωση για τη μεγάλη αγάπη που κουβάλαγε μέσα του είναι το τελευταίο βιβλίο του "Η θεία μου η Σαχραζάτ", ένα ευχάριστο και συναρπαστικό μυθιστόρημα που κάθε σημείο του είναι και ένα κάδρο της Πάργας. Ενα σημαντικό όμως θέμα για μας, εκτός από μια υπέροχη ευαισθησία που βγαίνει μέσα από τη "Θεία" του Βασίλη Πηγή, είναι η γλώσσα του βιβλίου, η ξεχασμένη αυτή κληρονομιά μας που καταγράφεται εδώ με ένα μοναδικό τρόπο, για να μη χαθούν ποτέ λέξεις και εκφράσεις που είναι τόσο δικές μας.

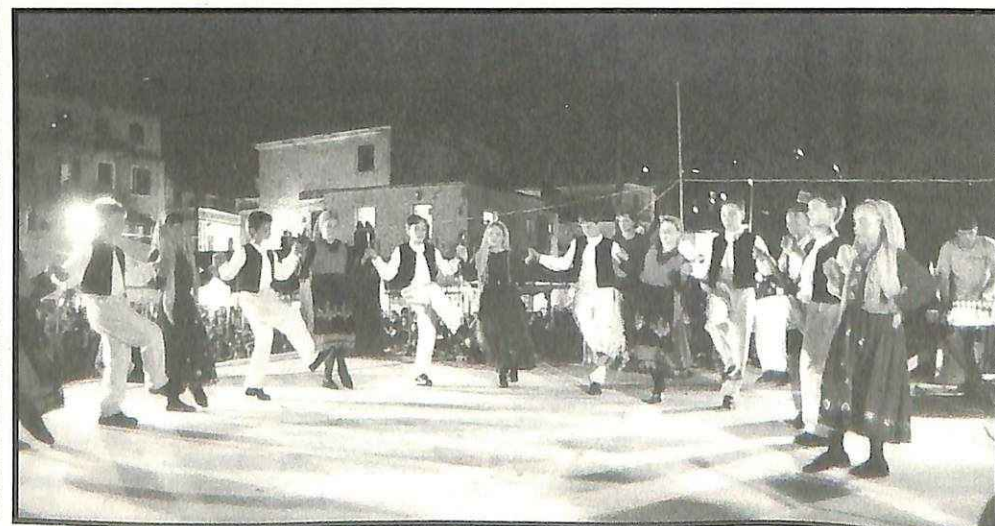
Στο σύντομο αυτό σημείωμα θα ήθελα να ευχηθώ στη "Θεία τη Σαχραζάτ" εκδοτική επιτυχία και να ευχαριστήσω τον Βασίλη Πηγή για το ωραίο βιβλίο που μας χάρισε.

Σωτήρης Φ. Πατέρας

ΠΑΡΓΙΝΑ 1993

Τα νιάτα χορεύουν

Νούμερο για το Σπύρο Μπιζιλέκη Απόκριες 1951

(Σκοπός: Τραγουδιέται πάνω στο "Τρέξε μάγκα να ρωτήσεις να σου πουν ποια είμαι εγώ").

Στάσου, κόσμε να σου πούμε
για να δεις ποιός είναι αυτός
που στην Πάργα τις γυναίκες, δεν μπεζέρισε,
αν και σαν τα ζάρια ο γέρος, τις μπεγλέριζε.

Είναι αυτός που κάθε χρόνο
και κάθε αποκριά
του καθεμιανού στα φόρα βγάζει τ' άπλυτα
πούναι όλα γεγονότα αδιάβλητα.

Τώρα ήρθε η σειρά του
να τ' ακούσει κι από μας.
Ε! λοιπόν ακόμα πίσω απ' τον ποδόγυρο
τρέχει ο γέρος και ας κάνει τον καλόγηρο.

Κυνηγάει και δεν κάνει-
παρά πόδα άρμι - ποτέ
και στις μουνταριές στην Πάργα, αν και γέρασε
παντρεμένους και δανδήδες τους ξεπέρασε.

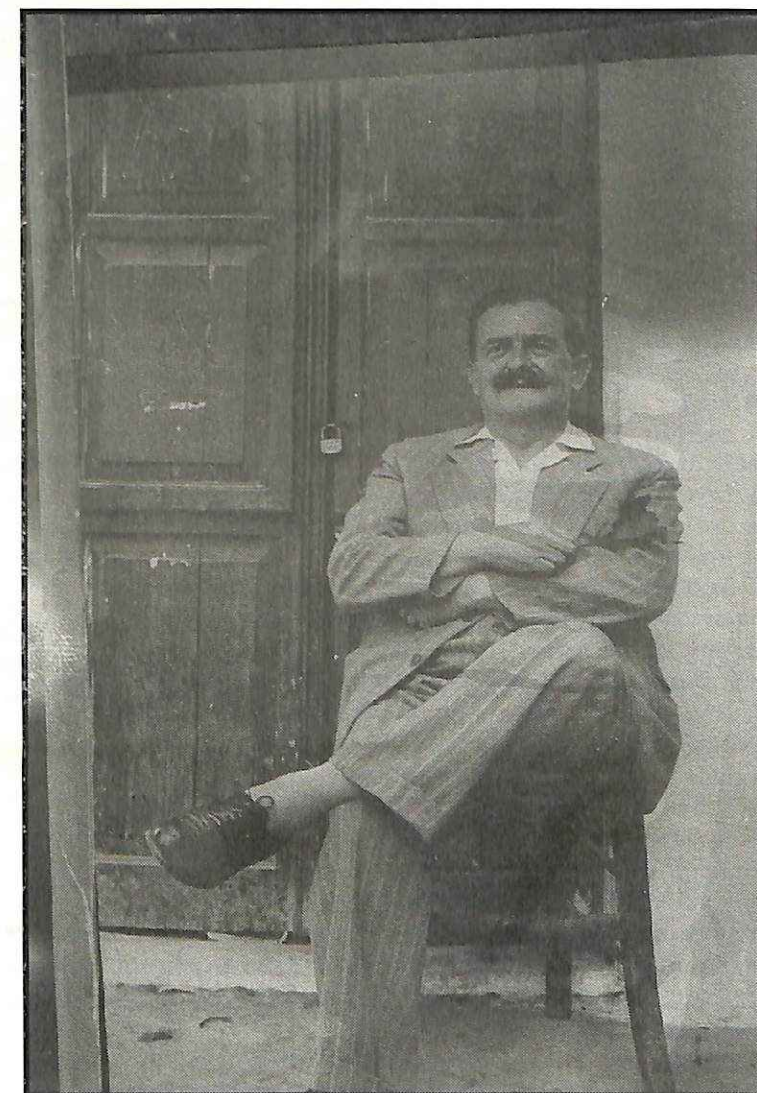
Κατατοπιστικό Σημείωμα:

Α νήμερα αποκριάς 1951. Κυριακή βεβαίως και κλειστά τα μαγαζιά. Ο Σπύρος Μπιζιλέκης θα εκφώνουσε το απόγευμα, εν υπαίθρῳ όπως συνήθιζε - την αποκριάτικη σάτιρά του.

Εδώ θα πρέπει να πω ότι μας συνέδεε βαθιά αλληλεσχέση και συμπάθεια και κάθε μέρα συναντιόμαστε είτε έξω είτε στο σπίτι του και τα λέγαμε ώρες ολόκληρες.

Το πρωί λοιπόν, της αποκριάς κατεβαίνοντας στην αγορά κατά τις 9 η ώρα μούπανε ότι με γύρευε η μικρή κόρη του Μπιζιλέκη η Ελλη, που τη βρήκα σε λίγο και μου αποκάλυψε ότι διάβασε τη σάτιρα του πατέρα της, και είδε ότι σατίριζε και μένα, για πρώτη φορά.

Τη ρώτησα σε τι πάνω με σατίριζε και μου είπε: "Που οργανώνω θεατρικές παραστάσεις για να νταραβερίζομαι με κορίτσια, αυτά που παίζουν στα έργα που ανεβάζουμε". Πήγα, στο εξοχικό καφενείο στο Κρουονέρι και σε μισή ώρα είχα κουρδίσει το παραπάνω νούμερο.

Ο αείμνηστος Σπύρος Μπιζιλέκης

Όταν είδα ότι τα κατάφερα τόσο γρήγορα, κάθισα και έγραφα και 2 νούμερο όπου τον σατίριζα μαζί με τον Μιλτιάδη Μπάκαλη, αχώριστο σύντροφό του στην ουζοποσία.

Πήγα αμέσως στο φούρνο του Τσάκα, και κάλεσα τους Νίκο Τσάκα, Γιώργο Πλασकाσοβίτη και Γιώργο Βέργο, κάναμε πρόβες και σε δύο ώρες τα είχαν μάθει απ' έξω και ανακατωτά.

Απέναντι στο μπαλκόνι που θα μιλούσε ο Μπιζιλέκης βάλαμε τρία βαρέλια λαδιού, ορθά και όταν ο Μπιζιλέκης τελείωσε τη σάτιρα και έστριψε ο κόσμος να φύγει, οι Τσάκας, Πλασκασοβίτης και Βέργος πετάχτηκαν επάνω στα βαρέλια ντυμένοι σαν αρειανοί και με κιθάρες άρχισαν, μέσα σε γενικό ξάφνιασμα να τραγουδάνε με αμίμητες ερμηνευτικές χειρονομίες, γκριμάτσες και κινήσεις τα δύο νούμερα. Ο Μπιζιλέκης στο μπαλκόνι κατάλαβε και προσπαθούσε να με εντοπίσει αλλά εγώ κρυβόμουν. Κι όταν αργά ανταμώσαμε τούλα το μυστικό.

ΠΕΤΡΟΣ ΓΙΟΥΡΓΙΑΣ

Στα χρόνια τα παλιά ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΗ - ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Εν Δημητσάνη τη 3 Δεκεμβρίου 1883

"Προς απάσας τας αρχάς του κράτους νομάρχας και δημάρχους της υπ' εμέ αστυνομικής περιφέρειας της πόλεως Δημητσάνης".

Αρθρον 1ον. Παρακαλούνται πάντες και πάσαι όπως μεθαύριον Πέμπτην, 6ην Δεκεμβρίου ε.ε., κατά την πανηγυρικήν εορτήν του Αγίου Νικολάου και επί τη εσχάτη ευκαιρία της συγκεντρώσεως των ξένων, οι κάτοικοι της δικαιοδοσίας μου εκτελέσωσι γενικήν καθαριότητα των δρόμων της εγχωρίου ταύτης κωμοπόλεως Δημητσάνης.

Αρθρον 2ον. Να ενώσωσι! διά στερεών αλύσσων τους κύνας και τους σκύλους και άπαντα τα κακοποιά στοιχειά, τα τυχόν δυνάμενα να προσβάλουν την εγχώριον αιδώ της κωμοπόλεως.

Αρθρον 3ον. Να θέσωσι φίμωτρα ανά τα στόματα των φωνασκούντων εμφύχων! ζώων και κτηνών, διαφόρων καταγωγών, γένους και φύσεως ή και ανθρωπογενών ακαταλλήλων συμπεριφοράς εις ξένους, κατά την υπερτελούμενην πανήγυριν ενθάδε.

Αρθρον 4ον. Να εμποδισθούν βία το γκάρισμα των όνων και μουλαριών, το χλιμίτρισμα των ίππων και των γαλών (κατσουλίων).

Αρθρον 5ον. Και γράφει: θα τους πεθάνω δι' άρθρων. Τι νομίζουν πως είναι οι αυγοπώλαι, φαρμακοπώλαι, καπνοπώλαι, οινοπώλαι, σιδηροπώλαι, λαχνοπώλαι, εστιάτορες, οπωροπώλαι, μη εξαιρουμένων και των γνωστών εν γένει εμπορευομένων.

Να τηρήσουν άκρην κάθαριν, καλήν ζύγην, αρίστην ποιότητα, να σκευάσουν δικαιοστάσιον!! των ζυγαριών των, των σταθμών και μέτρων, προς τα συμφέροντα της υπηρεσίας. Οι παραβάται του διατάγματος τούτου τιμωρηθήσονται κατά το άρθρον 72 της αστυνομικής ταύτης διατάξεως και του άρθρου 272 του ποινικού νόμου, περί βλάβης ηθών και τιμής!!

Αρθρον 6ον. Απαγορεύεται το πλύσιμον εν τη θαλάσση άνευ αδείας. Επίσης η είσοδος αμφοτέρων των γενών και ουδεντέρων εις θερμούς λουτήρας καθ' όλην την διάρκειαν της εορτής του Αγίου Νικολάου. Ωσαύτως η διανυκτέρευσις και μεταβάσις προς ρεμβασμόν εις τους πρόποδας!! της θαλάσσης και παρά τας θάλασσας αμφοτέρων των γενών, προς αποφυγήν εκουσίου απαγωγής μεταξύ των.

Αρθρον 7ον. Όσοι παρ' εμού οφθώσι και των οργάνων μου, εργολαβούντες άρρενες μετά θηλέων, θέλουνσι ραβδίστεϊ ανελλιπώς εν των κρατηρίω.

Αρθρον 8ον. Απαγορεύεται το κρυφοκύταγμα εκ παραθύρων οίκων και ξενοδοχείων, παρά προσώπων αλλοτρίων γενών και εν οδοίς, περιπάτοις, καφενείοις κ.λ.π. Εν γένει δε απαγορεύεται η διέλευσις ανθρώπων επί κτηνών και τούμπάλιν(;) έφιπποι ανά τας οδούς και πλατείας ως και μέγαρα, εν τη εγχωρίω κωμοπόλει ταύτη, προς αποφυγήν καταπατήσεως παιδών ως και από ρυτήρος ελαύνοντος πόδας των κτηνών και ως λόγου χάριν είδον άρρενά τινα απεύδοντα, ψιτ, ψιτ, ψιτ, όπισθεν θηλέου τινός, ούτινος οι πόδες ηστόχησαν και από ρυτήρος ελαύνουσας και κατεπάτησαν την αισθήτα του ποδός ταύτης και, ως είναι, άλλην ημέραν θα εξετάσω και διά το σπουδαίον

τούτο ζήτημα. Και διά να είμεθα εν τάξει, οι παραβάται θα διώκονται βάσει του άρθρου 1072 του ποινικού νόμου.

Αρθρον 10ον. Το κλείσιμον των καταστημάτων, κανονίζω, πλην λεσχών, την δύσιν του ηλίου, των οινοπωλείων την 11ην της νυκτός, των δε θεαμάτων την 12ην μεταμεσονυκτίου, πλην του δημοσίου τουούτου θεάματος της καρναγιοζαρίας την πρωΐαν, περί το λυκαυγές, τουτέστιν άμα τη εμφανίσει του ηλίου εις την γην των αβδηριτών κοινοτήτων. Και αυτό διότι θα παρίσταται ο υποφαινόμενος εν μεγάλη στολή και παρασημοφορία.

Αρθρον 11ον. Απαγορεύεται μεθαύριον Πέμπτην εορτήν του Αγίου Νικολάου να τεθώσιν εις τα εξ ων συνετέθησαν()

Αρθρον 12ον. Απαγορεύεται η διοχέτευσις ακαθάρτων υδάτων και άλλων υλών επιβλαβών τη δημοτική εγχωρία υγεία και επιτρέπεται το ρίξιμον τούτων εν τη θαλάσση μεθ' απάντων των συλλεχθέντων σκουπιδίων μερίμνη της εγχωρίου δημοτικής αρχής, εμού υπευθύνου.

Αρθρον 13ον. Απαγορεύονται αι σεισμικαί δονήσεις!! προς αποφυγήν καταπλήξεως του λαού και των συν αυτώ ευρισκομένων ατόμων, χάριν της τηρήσεως αναφυχής.

Αρθρον 14ον. Μεθαύριον Πέμπτην και ώραν 10ην π.μ. θέλει τελεσθῇ εν εκκλησία τελετή πανηγύρεων, εν η δέον να παρευρεθώσιν άπασαι οι αρχαί του τόπου, πρόεδροι συμβουλίων, κλητήρες της κοινότητος και ηγουμένου εμού εν παρασημοφορία και εν μεγάλη στολή και λάβωσι θέσιν και εις την καλλιτέρα μάλιστα, όστις θα φέρω φουφούλες το τοπικόν επίσημον ένδυμά μου.

Αρθρον 15ον. Ελλείψει μουσικής, μερίμνη του δημοτικού προέδρου, θέλουνσι παιανίσει τα εγχώρια όργανα ενθάδε και ακολούθως επιδοθώσιν εις διασκέδασιν ήσυχον και λιτοφαγοπότιον. Μετά επισκεφθήσωνται εμέ εν των καταστήματί μου, οι δε χωρικοί ελλείψει αεριοφωτος, θέλουνσιν ανάψει μικράς, ανευλαβείς και ανεπιζημίους πυρκαϊά, διά ξηρών πουρναριών, ανά τας οδούς, εν οίς περιπατούντες, θα φέρουνσι κόκκινα φανάρια.

Αρθρον 16ον. Απαγορεύεται ενώπιον ξένων, η μαγκουροφορία, οι πυροβολισμοί διά δημούτσουνης, το απότομον βήξιμον, η εκάθαρσις ρινών, επιτρεπομένου τούτου εν απομεμακρυσμένη συνοικία και περί λύχνων αφάς, όπως λέγανε οι παπούδες μας.

Αρθρον 17ον. Απαγορεύεται το συνομιλείν εντός του λουτήρος με άτομα εις άλλους λουτήρας ως και το τάραγμα του ύδατος δι αερίων, παρ' αυτών εξερχομένων, οι γέλωτες και το παίξιμον του κρέατος.

Αρθρον τελευταίο. Περί την μεσημβρίαν, ψαλήσεται μεγάλη παράκλησις προς απομάκρυνσιν πάσης, ασθενείας ζώων, ανθρώπων, γυναικών, περινοσπόρων, ποδάγρας κ.λ.π. Η εκτέλεσις της παρούσης ανατίθεται εις τα υπ' εμέ όργανα!!

ΕΜΜ. ΛΑΓΟΥΛΑΚΗΣ
Ο αστυνομεύων

Σ.Σ. Το κείμενο το είχε βρει ο ΘΑΝΑΣΗΣ ΜΠΑΤΣΟΣ του άρεσε το συμάζεψε και το φύλαξε για αρχετα χρόνια. Ηρθε τώρα η ώρα του να δημοσιευτεί.

Απο τον ΝΙΚΟ ΧΡ. ΤΣΑΚΑ

ΤΟ ΚΕΡΑΤΟ

Τα παλιά κατάφτωχα αλλά ευτυχισμένα χρόνια της Πάργας, χωρίς προβλήματα, με μόνη τη μέριμνα για το καρβέλι και δύο κλωνιά φασουλάδα, ο κόσμος μας είχε την άνεση να σκέπτεται να φιλοσοφεί και να το διασκεδάσει, ιδίως την ανέσοδη χρονιά. Ώρε, νοστιμάδα ένα κομμάτι ζεστό μαύρο ψωμί κόρα βουτηγμένο στον τάλαρο με το ζεστό λάδι στο λιουτρονβιδό...

Λέμε καμιά φορά για το πνεύμα της Πάργας της εποχής εκείνης και το καμαρώνουμε και δεν νομίζω άδικα, μόνο που το βλέπουμε να λιγοστεύει και να το σβήνει σιγά-σιγά το πολύ χρήμα και η καλοπέραση.

Στήναμε τότε και κανένα χορό όπου μας έσκαγε, κάναμε καμιά μαντολινάτα με τον Εκτορα ή καμιά σερενάτα με τον Θρασύβουλο τον Κουλούρη από τα Λεύκη, βγαίναμε σε κανένα ψάρεμα ή στήναμε καμιά πετονιά στην παραλία για λαυράκι.

Ο αείμνηστος φίλος μου και συνάδελφος στο Δημαρχείο της Πάργας Γιώργης Ντέσκας (όταν κάναμε 3-4 μήνες να πληρωθούμε έπεφτε τ' ανάσχελα έξω από το κρεωπολείο του Γιώργη Ζούλα και μούντζωνε με χέρια και ποδάρια το Δημαρχείο αφού βέβαια έβγαζε πρώτα τα παπούτσια του), ο αείμνηστος λοιπόν Γιώργης (που τώρα η Παναγιά κοντά του) έστηνε και αυτός καμιά πετονιά συνήθως κάτω από την "Μπαράκα" δίπλα στο στόμιο της εκβολής του χειμάρρου που περνάει υπόγεια από τον Άγιο Δημήτρη.

Δόλωνε (συνήθως με άντερα από κόττα) πετούσε την τονιά και έδενε την άκρη σε μια βίτσα που κάρφωνε στα φύκια ορθή και από το στενό του Μπιζιλέκη γύριζε στην δουλειά του.

Ο άλλος φίλος μας, επίσης αείμνηστος, Αλκίνοος Ζούλας, ο Αλκος, πλακατζής και χωρατατζής τη λίγη ζωή που πρόλαβε να χαρεί, σκέφθηκε να του σκαρώσει ένα κάζο. Δούλεψε τότε στο μαγαζί του Σπύρου Μπιζιλέκη και του Χαρίλαου Οικο-

νομίδη. Είδε μια από τις πολλές φορές τον Γιώργη να επιστρέφει από το στήσιμο της τονιάς και να τραβάει για το μαγαζί του, το τενεκετζίδικο, που είχε μαζί με τον μπάρμπα-Δημητρό τον Κοϊμπτζίδη στην καμάρα κάτω από το παλιό σπίτι του Εκτορα, αριστερά όπως μπαίνουμε στο στενό για το πηγάδι "τ' Αντρούτσου".

Κατεβαίνει γρήγορα στα φύκια, βουτάει ένα κέρατο τραγίσιο πολυτελείας (τότε η παραλία ήταν όλη ένα σφαγείο και υπήρχε αφθονία τέτοιου υλικού), το δένει καλά με πολλές βόλτες στην άκρη, το πετάει μακριά στην θάλασσα και μπατέρνει τη βίτσα.

Πάει κάποτε ο Γιώργης να ιδεί τι γίνεται. Βλέπει την βίτσα πεσμένη. Λαυράκι!!! Τρέχει αστραπιαία μη του ξεφύγει και αρχίζει να τραβάει. Το κέρατο βιδώνει στο νερό, ελίσσεται δεξιά-αριστερά και παφλάζει. Πλην: κέρατο.

Καταλαβαίνει αμέσως τι έγινε, παίρνει το κέρατο, το πλένει καλά, το βάζει σε ένα νταβά καθαρίζει και να δύο οκάδες πατάτες, τις ρίχνει από πάνω, λάδι αλάτι ντομάτα κ.λπ. και κατευθείαν στο φούρνο του Τσάκα.

Αφού ψήθηκε το "κερατοφάι" δίνει ένα δίφραγκο σε έναν πιτσιρικά και του λέει: Να το πας στο σπίτι του Αλκου (δεξιά όπως ανεβαίνουμε για τον Αη-Νικόλα τον Παπίρη) και να το δώσεις της Δήμητρας, που της το στέλνει ο Αλκος.

Η Δήμητρα παραξενεύτηκε. Δεν είχε στείλει νταβά στο φούρνο. Το μεσημέρι που γύρισε ο Αλκος τον αποπήρε: Αλκο, δεν είχαμε πει για μακαρουνάδα; Τι νταβά μου έστειλες;

Ο Αλκος διαπίστωσε τι έγινε και το χάριξε με την ψυχή του. Χαιρόταν να του κάνουν καζίκια, για να βρίσκει αφορμές.

Την άλλη μέρα στέλνει στο Γιώργη ένα ωραίο μάτσο μανουσάκια με μια καρτούλα που έγραφε: "Καθένας προσφέρει ό,τι έχει".

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Μανάκης Θανάσης και Μπάριπα Νάσης

Μια μέρα κατεβαίνοντας ο κυρ Θανάσης από το σπίτι του για την αγορά, είδε τον παλπού μου καθισμένο στο μπαλκόνι.

Τον είχαμε βγάλει να καθίσει στον ήλιο και να βλέπει τους περαστικούς.

- Καλημέρα μπάριπα Νάση τι κάνεις;

Ο παλπούς ανταπέδωσε τον χαρετισμό διακόπτοντας τα γεροντικά του ονειροπολήματα. Ο κυρ Θανάσης όμως δεν αρκέστηκε σ' αυτό και λέει σαν να μονολογούσε.

"Γρήγορα θα τότε πάμε και τούτονε".

Ο παλπούς μου το άκουσε και του φωνάζει με την ασθενική φωνή του.

- Θανάσ...

- Ορίστε μπάριπα Νάση.

- "Κοίτα... Εγώ το δικό μου λάκο θα γεμίσω, τον δικό σου θα τον αφήσω άδειο".

Δηλαδή σήμερα εγώ, αύριο εσύ.

Τάτση Μπήτης

Όλοι θυμόμαστε τον Τάτση Μπήτη με το γιλέκο και τα καλογυαλισμένα παπούτσια.

Το όνομα μας θυμίζει πάντα τις απόκριες που έτρωγε μακαρόνια γαρναρισμένα με τριμμένο κινόνο μέσα από ένα "δοχείο της νυχτός" τραγουδώντας το Σάλτα - Ανδρούτσο και τραγουδώντας στις γειτονιές.

Μια φορά είχαμε πάρει τον κουμπάρο Τάτση να μας ανοίξει το λαγούμι στο δρόμο.

Χάλασε το καλντερίμι κι έγινε όλος ο δρόμος αδιαπέραστος.

Ανεβαίνοντας η κ. Κατίνα, κοντοστάθηκε να της δοθεί άδεια να περάσει. Ο κουμπάρος ενώ την είχε δει, προσποιήθηκε ότι δεν ήξερε τίποτε και στην ερώτησή μου για να την διευκολύνω "Τι θα γίνει θα περάσει".

Ο κουμπάρος μου αποκρίθηκε:

Ποιό; Το ζώο κουμπαραούλα; Η κυρία χαμογέλασε πικρά.

Τούλα Κοτύλια - Βάσσου

Ηταν κατόρθωμα του Χουρσίτ Πασά να ξεκαθαρίσει την γάργαρη του Αλή Πασά του Τεπελενλή και να στείλει το αιματοβαμμένο κεφάλι του στον Σουλτάνο Μαχμούτ τον Β' τον Γενάρη του 1822. Ικανοποιημένος ο Σουλτάνος τον ρώτησε τι θέλει, για να τον ευχαριστήσει και αυτός τι άλλο ομορφότερο είχε να του ζητήσει; Ζήτησε λοιπόν, όπως είναι γνωστό, σαν τσιφλίκι του (τιμάριο, φέουδο κ.λπ.) την Πάργα. Αλλά από το τουρκικό τσιφλίκι πως φθάσαμε στην σημερινή κατάσταση ελεύθερης ιδιοκτησίας;

Πεθαίνοντας ο Χουρσίτ, στα τουρκικά Χουριζέτ Μουχαμέτ, εξομότης από χριστιανούς Κιρκάσιους γονείς μέγας βεζύρης, Σερασκέρης, Βελής της Πελοποννήσου, που αυτοκτόνησε το 1822, γιατί κατηγορήθηκε ότι έκλεψε μεγάλο μέρος των θησαυρών του Αλή Πασά (και πεθαμένος εκδικούνταν) οι διάδοχοί του, κληρονόμοι του κ.λπ. βρέθηκαν ιδιοκτήτες στο τσιφλίκι της Πάργας, μία ομάδα από μπέηδες, μεγιστάνες που αρχόντευαν και καλοπερνούσαν στην Κωνσταντινούπολη ροκανίζοντας τα εισοδήματα.

Με τον μωαμεθανικό νόμο της πολυγαμίας και την καλοπέραση, ήταν φυσικό ο αριθμός τους να αυξηθεί πάρα πολύ, να πληθαίνει και να βρεθούν πολλοί οι συνιδιοκτήτες, που αναγκαστικά πήραν την τουρκική ονομασία "Μουκατάς" ή πιο γνωστό "Μουκατά" (δεν μπορούμε δύο α στην συνέχεια), που στα ελληνικά ερμηνεύεται "Συνιδιοκτησία". Κατέληξε να μοιράσουν (έπρεπε φυσικά και να μοιράζονται τα εισοδήματα) σε χίλια πενήντα (1.050) ιδανικά μερίδια όλη την Πάργα και, με βάση τα μερίδια που είχε ο καθένας, να παίρνει το μερίδιό του από τα εισοδήματα.

Είχαν ιδρύσει για τον σκοπό αυτό ένα γραφείο στην Πάργα για να διαχειρίζεται την υπόθεση, που στεγαζόταν στον Ινταρέ, το σημερινό δημαρχείο, που ήταν οργανωμένο τέλεια όπως πάντα ήταν και είναι οργανωμένα τέλεια τα τουρκικά γραφεία, με πολυτέλεια, χαλιά παχιά, τους ναργιλέδες τους κ.λπ. Αστον τον λαό, να κουρεύεται.

Το τσιφλίκι της Πάργας εκτός από τον απέραντο ελαιώνα του είχε και αστικά (σπίτια, λιουτρονιά, αποθήκες κ.λπ.). Μην ξεχνάμε: Ιδιοκτησία των μπέηδων όλα.

Ο Ισμαήλ Πασάς τον Σεπτέμβριο του 1820 κατ' εντολή του Χουρσίτ είχε καλέσει, σαν διοικητής της Πάργας, τους Παργινούς να επιστρέψουν από την Κέρκυρα (που είχαν φύγει κατά τα γνωστά) σαν επίμορτοι καλλιεργητές και ένας αριθμός σχετικά μεγάλος επέστρεψε αφού η φτώχεια και η δυστυχία στην Κέρκυρα ήταν αβάσταχτη, αυτοί δε μαζί με τους Λαλιώτες που είχαν έρθει από την Πελοπόννησο και άλλον κόσμο της περιοχής κ.λπ. αποτέλεσαν τον πληθυσμό της μετά τον Αλή Πασά, Πάργας.

Όσον αφορά τα σπίτια (επαναλαμβάνω ιδιοκτησία και αυτά των μπέηδων και το επαναλαμβάνω συνεχώς γιατί σήμερα αυτό μας φαίνεται από ακατανόητο μέχρι απίστευτο) οι κάτοικοι επλήρωναν προκειμένου να κτίσουν τα σπίτια τους στο "Μουκατά" ένα σοβαρό χρηματικό ποσό, σαν φόρο εξαγοράς ή άδεια οικοδομής, που ελέγονταν "γιαρχακί", χωρίς καμμία άλλη επιβάρυνση.

Δεν θα μπορούμε στις λεπτομέρειες της κληρονομικής διαδοχής "μπλιάκια", "μπάσταινες" κ.λπ. που είναι γνωστά αλλά αφορούν πιο πολύ τους νομικούς.

Για τα αγροτικά κτήματα, τις 60.000 τότε ελαιόδεντρα, εσπεριδοειδή, καρποφόρα κ.λπ. το θέμα δεν έκλεινε με μιάς, γιατί ο "Μουκατάς" εισέπραττε τακτικά και αδιάκοπα μέσω του γραφείου του, τον φόρο "Μουκατά", που ήταν αυτό που αλλού λέγεται "γεώμορο" (μορτή, επίμορτοι καλλιεργητές, κολήγοι κ.λπ.) και ο φόρος αυτός ήταν φοβερός δηλαδή τα **τριάντα τρία τοις εκατό (33%)** στην ακαθάριστη παραγωγή. Για να γίνει αυτό κατανοητό φέρνω το παράδειγμα: Μαξεύουμε τις ελιές (με βροχές, βάσανα και κόπους) τις πηγαίνουμε στο Λιουτρονιά, αλέθονται, στίβονται, βγαίνει το λάδι του αλωνιού και μπαίνουν στην πλάστιγγα τρεις τενεκές λάδι. Θα πάρει ο "Μουκατάς" τον ένα και θα φύγει. Από τους άλλους δύο θα βγουν όλα τα έξοδα, μαξευτικά, αλεστικά, κουβαλιτικά και τα υπόλοιπα θα πάρει ο καλλιεργητής. Ποια υπόλοιπα; Ψίχουλα, ούτε για να ζήσει η οικογένεια. Είχαμε και τις ανέσодες χρονιές (παρενιαυτοφορία) τις ζημιές του δάχου, ανομβρίες και βάλε. Εκτός από τα πιο πάνω κτήματα

ΤΟ ΚΤΗΜΑΤΙΚΟΜΑ ΤΗΣ ΠΑΡΓΑΣ (Μουκατά, Μουατ) Απο τον Νίκο Χρ. Τσάκα

υπήρχαν και μερικά που η διαχείρισή τους ήταν διαφορετική. Η επιβάρυνση των καλλιεργητών όπως τα ελαιοτριβεία κ.λπ. και ήταν αυτά τα ελαιοτριβεία που ο "φόρος προϊόντων γης", "Διαπύλια τέλη", "Ζυγο-Κουφογιαννάκη, Καμίνι, Ψαθά, Ντέσκα, Ντίνι, Μεγάλη" (το κοινώς λεγόμενο τότε "καντάρι) αντιπροσώπευε το ποσοστό 2 με 3 τοις εκατό (2-3%) αυτά που μόνο επι- του Μπετσοβολίου, στη Ράχη (μετά το μοναστήρι), αν πλέον και την υπόλοιπη Ελλάδα.

Κατά το 1910-1911, αλλά και παλαιότερα, είχε γίνει σύμβαση συμβολικού τιμήματος, με το υπ' αριθμόν 793/1924 πα- τέρη του Υπουργείου Γεωργίας. Η παραχώρηση έγινε του νομικού προσώπου της Κοινότητας Πάργας. Εδώ μερικοί κανονισμοί ανάμεσα στην κοινότητα και τους "ψάθες" (ψάθινα στρωσίδια για στέγαστρα ή τα παλίες για το αν πρέπει να το εισπράττει αυτό η Κοινότη- μπροστά από τις υπηρεσίες στις οποίες απευθύνονται οι κάτοικοι να κάνουν έργα ή όχι και ακόμη σφυράει στ' σήμερα οι αυτοκινητιστές καίνε λάστιχα δίπλα στα όχημα ή φωνή του Αναστάση Τσάκα που επέμενε καλά και ποιημένα αυτοκινητά τους. Σκοπός βέβαια να μειωθούν να εισπράττεται. Μπορεί να είχαν δίκιο, αλλά ο φόρος σβάσταχος φόρος. Μην ξεχνάμε ότι βρισκόμασταν σε (μέχρι την 23η Φεβρουαρίου 1913) υπό τουρκικό ζυγό. Δεν εισπράττονταν πια. Οι κτηματίες ανακουφίστηκαν, αγώνες αυτοί έδωσαν κάποιο αποτέλεσμα: το 33% των εισοδήματων ικανοποιητικό, μπορούσαν να ζουν και ήθηκαν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον την καλλιέργεια των

Από τους "μουκατάδες" τους μακάριους κληρονόμους τους, έπνεε πια άνεμος ελευθερίας, με ελευθερία μετά από τόσα και τόσα χρόνια. Χουρσίτ, επειδή τα εισοδήματα δεν τους έφταναν στην ταλπη και γεμάτη χλιδή ζωή τους, έκαναν και δάνεια νομικό καθεστώς όμως του κτηματικού ζητήματος της μένου να ανταπεξέλθουν ή και χρεωκοπούσαν με τις ήταν μερδεμένο και άλλοτο ακόμη. Με το παραχωρη- κατάσχεση των μεριδίων τους και φθάσαμε στο 1900, που προαναφέρα η Κοινότητα ήταν ιδιοκτήτρια των 388 Τουρκικό Δημόσιο είχε κατασχεθεί για οφειλές πρώτων, αλλά το θέμα των υπολοίπων (1050-388) 622 ήταν όλα τα αστικά της Πάργας και τα τριακόσια (340/1050) μερίδια από τα αγροτικά.

Το ίδιο κράτος είχε πάρει άλλα σαράντα οκτώ (48) από την Οθωμανική Γεωργική Τράπεζα Μακεδονίας. Η του διαλύθηκε και εκχώρησε τα δικαιώματά της στο Η Τράπεζα βέβαια τα είχε πάρει πάλι από χρεωκοπη- ραχμετλήδες συνιδιοκτήτες μετά από δάνεια, καθώς της Τουρκίας που ήρθαν πρόσφυγες, να καταγρα- κ.λπ. Είχε λοιπόν τώρα το Οθωμανικό Κράτος τα (και οι περιουσίες τους, προκειμένου: Να αποκαταστα- 388/1050 μερίδια τα οποία διαχειρίζονταν για λογα- ρισμό πρόσφυγες μας στα εδώ τουρκικά κτήματα και οι του, βάζοντας επί των μεριδίων το δικό του φόρο τοδών Τούρκοι στα κτήματα των δικών μας στην Μικρά γνώστης της τουρκικής νομοθεσίας αποκαλούσε "Μου- (γνωστό σε εμάς "Μουατζέλι") και ερμήνευε με την λέξη "Τέλεσμα" (τέλος).

Το "Μουατζέλι" το τουρκικό κράτος το εισέπραττε τσιφλικίου της Πάργας εις το νομικόν πρόσωπον της είδος, λάδι κυρίως, στο λιουτρονιά, πάνω στ' όνομα "κοινότητας" (κωδ. Θέμιδος σελ. 609), που με βάση στιγγα και σε χρήματα και, για να μην απασχολήθηκε της Αγκυρας έδινε την εντολή στους υπουργούς σωπικό, το έβγαζε σε δημοπρασία πριν από κάθε σορμικών και Γεωργίας να πωλήσουν στην Κοινότητα τα τελευταίος πλειοδότης, μετά από ανάλογες εγγυήσεις α αυτά (622/1050) και συντάχθηκε σχετικό συμβόλαιο ματα ή και πρόσωπα κ.λπ. αναλάμβανε να δώσει το ποταμογράφος Αθηνών Αναστασόπουλος) και, σύμφωνα ρίασμα (τελευταία προσφορά) σε δόσεις συγκεκριμέν ιδιο νόμο, ένας μεγάλος αριθμός ελαιοδένδρων, για κτες) ή και συνολικά, εισέπραττε αυτός το λάδι από όλο ότι οι κάτοικοι τους - ιδιοκτήτες Τούρκοι έφταναν τρουβιά, έδινε στον Τούρκο ό,τι προσφορά είχε κάνει στην Τουρκία με την ανταλλαγή των πληθυσμών το 1925 υπόλοιπο ήταν το κέρδος του, πολλές φορές "τον κόαν χωρίς κατόχους, ανέλαβε την διαχείρισή τους η φορο" ή έμπαινε και μέσα.

Το ποσοστό που εισέπραττε το Οθωμανικό Κράτος διανεμηθούν στους ακτήμονες της Πάργας, γηγενείς Μουατζέλι, ήταν το 33% και μετά το 20% επί των πρόσφυγες.

που είχε ιδιοκτησία του (20% X 388/1050), ήτοι το 7,76% που ανήκαν στην Κοινότητα, αλλά τα κτήματα της παραγωγής, το ακριβές ποσοστό είναι 7,39% και στη του Κοινοτικού Συμβουλίου, αλλά τα κτήματα της ρω που οφείλεται η διαφορά. Το ίδιο ποσοστό είχε ορίσει αυτής ήταν διπλάσια και πλέον, αντί να προτιμη- το ενοίκιο αστικών, τα υπόλοιπα τα παίρνανε οι άλλοι πρόσφυγες μπήκαν στο λογαριασμό και κτηματίες, και άνθρωποι που παρουσίασαν ψεύτικα χαρτιά ότι δη- διοικητές-μπέηδες. Ο Ινταρές δεν εφορολογείτο.

Και ήρθε η απελευθέρωση (ένα ωραίο θέμα που ήταν ιδιοκτητές διαφόρων κτημάτων τα οποία καρπώθη- πλήρη περιγραφή από αυτούς που την έζησαν και κατά είναι γνωστή η ιστορία Παργινού βαρκάκη που, πη- δει, ελπίζω, το φως της δημοσιότητας), στις 23 Φεβρουαρίου Τούρκο μεγαλοκτηματία στο βαπόρι για φάρμα του 1913 και το Οθωμανικό Κράτος το διαδέχεται το Τουρκία (το 1925), του είπε:

κό. Τα έσοδα άλλαξαν και αυτά χέρια και το Ελληνικό κράτος, Σπύρο, άλλοι θα φάνε το βίο μου. Πάρτο τος συνέχιζε να εισπράττει τα ίδια και να τα αποβιβάζουν εσύ και χαλάλι σου, μια που ήσουν φίλος. και στις ίδιες αποθήκες που είχε κληρονομήσει. Βέβαια εστιάσαμε σφραγίζοντας με τον δείκτη του δεξιού χεριού σαν να εισπράττονται και να αποδίδονται τα υψώσι πωλήσεως που καταρτίστηκε όσο να βιράρει τις

50) στους μπέηδες. Η επιβάρυνση των καλλιεργητών όπως τα ελαιοτριβεία κ.λπ. και ήταν αυτά τα ελαιοτριβεία που ο "φόρος προϊόντων γης", "Διαπύλια τέλη", "Ζυγο-Κουφογιαννάκη, Καμίνι, Ψαθά, Ντέσκα, Ντίνι, Μεγάλη" (το κοινώς λεγόμενο τότε "καντάρι) αντιπροσώπευε το ποσοστό 2 με 3 τοις εκατό (2-3%) αυτά που μόνο επι- του Μπετσοβολίου, στη Ράχη (μετά το μοναστήρι), αν πλέον και την υπόλοιπη Ελλάδα.

Κατά το 1910-1911, αλλά και παλαιότερα, είχε γίνει σύμβαση συμβολικού τιμήματος, με το υπ' αριθμόν 793/1924 πα- τέρη του Υπουργείου Γεωργίας. Η παραχώρηση έγινε του νομικού προσώπου της Κοινότητας Πάργας. Εδώ μερικοί κανονισμοί ανάμεσα στην κοινότητα και τους "ψάθες" (ψάθινα στρωσίδια για στέγαστρα ή τα παλίες για το αν πρέπει να το εισπράττει αυτό η Κοινότη- μπροστά από τις υπηρεσίες στις οποίες απευθύνονται οι κάτοικοι να κάνουν έργα ή όχι και ακόμη σφυράει στ' σήμερα οι αυτοκινητιστές καίνε λάστιχα δίπλα στα όχημα ή φωνή του Αναστάση Τσάκα που επέμενε καλά και ποιημένα αυτοκινητά τους. Σκοπός βέβαια να μειωθούν να εισπράττεται. Μπορεί να είχαν δίκιο, αλλά ο φόρος σβάσταχος φόρος. Μην ξεχνάμε ότι βρισκόμασταν σε (μέχρι την 23η Φεβρουαρίου 1913) υπό τουρκικό ζυγό. Δεν εισπράττονταν πια. Οι κτηματίες ανακουφίστηκαν, αγώνες αυτοί έδωσαν κάποιο αποτέλεσμα: το 33% των εισοδήματων ικανοποιητικό, μπορούσαν να ζουν και ήθηκαν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον την καλλιέργεια των

Από τους "μουκατάδες" τους μακάριους κληρονόμους τους, έπνεε πια άνεμος ελευθερίας, με ελευθερία μετά από τόσα και τόσα χρόνια. Χουρσίτ, επειδή τα εισοδήματα δεν τους έφταναν στην ταλπη και γεμάτη χλιδή ζωή τους, έκαναν και δάνεια νομικό καθεστώς όμως του κτηματικού ζητήματος της μένου να ανταπεξέλθουν ή και χρεωκοπούσαν με τις ήταν μερδεμένο και άλλοτο ακόμη. Με το παραχωρη- κατάσχεση των μεριδίων τους και φθάσαμε στο 1900, που προαναφέρα η Κοινότητα ήταν ιδιοκτήτρια των 388 Τουρκικό Δημόσιο είχε κατασχεθεί για οφειλές πρώτων, αλλά το θέμα των υπολοίπων (1050-388) 622 ήταν όλα τα αστικά της Πάργας και τα τριακόσια (340/1050) μερίδια από τα αγροτικά.

Το ίδιο κράτος είχε πάρει άλλα σαράντα οκτώ (48) από την Οθωμανική Γεωργική Τράπεζα Μακεδονίας. Η του διαλύθηκε και εκχώρησε τα δικαιώματά της στο Η Τράπεζα βέβαια τα είχε πάρει πάλι από χρεωκοπη- ραχμετλήδες συνιδιοκτήτες μετά από δάνεια, καθώς της Τουρκίας που ήρθαν πρόσφυγες, να καταγρα- κ.λπ. Είχε λοιπόν τώρα το Οθωμανικό Κράτος τα (και οι περιουσίες τους, προκειμένου: Να αποκαταστα- 388/1050 μερίδια τα οποία διαχειρίζονταν για λογα- ρισμό πρόσφυγες μας στα εδώ τουρκικά κτήματα και οι του, βάζοντας επί των μεριδίων το δικό του φόρο τοδών Τούρκοι στα κτήματα των δικών μας στην Μικρά γνώστης της τουρκικής νομοθεσίας αποκαλούσε "Μου- (γνωστό σε εμάς "Μουατζέλι") και ερμήνευε με την λέξη "Τέλεσμα" (τέλος).

Το "Μουατζέλι" το τουρκικό κράτος το εισέπραττε τσιφλικίου της Πάργας εις το νομικόν πρόσωπον της είδος, λάδι κυρίως, στο λιουτρονιά, πάνω στ' όνομα "κοινότητας" (κωδ. Θέμιδος σελ. 609), που με βάση στιγγα και σε χρήματα και, για να μην απασχολήθηκε της Αγκυρας έδινε την εντολή στους υπουργούς σωπικό, το έβγαζε σε δημοπρασία πριν από κάθε σορμικών και Γεωργίας να πωλήσουν στην Κοινότητα τα τελευταίος πλειοδότης, μετά από ανάλογες εγγυήσεις α αυτά (622/1050) και συντάχθηκε σχετικό συμβόλαιο ματα ή και πρόσωπα κ.λπ. αναλάμβανε να δώσει το ποταμογράφος Αθηνών Αναστασόπουλος) και, σύμφωνα ρίασμα (τελευταία προσφορά) σε δόσεις συγκεκριμέν ιδιο νόμο, ένας μεγάλος αριθμός ελαιοδένδρων, για κτες) ή και συνολικά, εισέπραττε αυτός το λάδι από όλο ότι οι κάτοικοι τους - ιδιοκτήτες Τούρκοι έφταναν τρουβιά, έδινε στον Τούρκο ό,τι προσφορά είχε κάνει στην Τουρκία με την ανταλλαγή των πληθυσμών το 1925 υπόλοιπο ήταν το κέρδος του, πολλές φορές "τον κόαν χωρίς κατόχους, ανέλαβε την διαχείρισή τους η φορο" ή έμπαινε και μέσα.

Το ποσοστό που εισέπραττε το Οθωμανικό Κράτος διανεμηθούν στους ακτήμονες της Πάργας, γηγενείς Μουατζέλι, ήταν το 33% και μετά το 20% επί των πρόσφυγες.

που είχε ιδιοκτησία του (20% X 388/1050), ήτοι το 7,76% που ανήκαν στην Κοινότητα, αλλά τα κτήματα της παραγωγής, το ακριβές ποσοστό είναι 7,39% και στη του Κοινοτικού Συμβουλίου, αλλά τα κτήματα της ρω που οφείλεται η διαφορά. Το ίδιο ποσοστό είχε ορίσει αυτής ήταν διπλάσια και πλέον, αντί να προτιμη- το ενοίκιο αστικών, τα υπόλοιπα τα παίρνανε οι άλλοι πρόσφυγες μπήκαν στο λογαριασμό και κτηματίες, και άνθρωποι που παρουσίασαν ψεύτικα χαρτιά ότι δη- διοικητές-μπέηδες. Ο Ινταρές δεν εφορολογείτο.

Και ήρθε η απελευθέρωση (ένα ωραίο θέμα που ήταν ιδιοκτητές διαφόρων κτημάτων τα οποία καρπώθη- πλήρη περιγραφή από αυτούς που την έζησαν και κατά είναι γνωστή η ιστορία Παργινού βαρκάκη που, πη- δει, ελπίζω, το φως της δημοσιότητας), στις 23 Φεβρουαρίου Τούρκο μεγαλοκτηματία στο βαπόρι για φάρμα του 1913 και το Οθωμανικό Κράτος το διαδέχεται το Τουρκία (το 1925), του είπε:

κό. Τα έσοδα άλλαξαν και αυτά χέρια και το Ελληνικό κράτος, Σπύρο, άλλοι θα φάνε το βίο μου. Πάρτο τος συνέχιζε να εισπράττει τα ίδια και να τα αποβιβάζουν εσύ και χαλάλι σου, μια που ήσουν φίλος. και στις ίδιες αποθήκες που είχε κληρονομήσει. Βέβαια εστιάσαμε σφραγίζοντας με τον δείκτη του δεξιού χεριού σαν να εισπράττονται και να αποδίδονται τα υψώσι πωλήσεως που καταρτίστηκε όσο να βιράρει τις

άγκυρες το βαπόρι. Ήταν περί τις 2000 ελαιόδενδρα.

Ο Νόμος 5218 όριζε και τη συγκρότηση της Επιτροπής που θα έκανε τη διανομή αποτελούμενη από πέντε μέλη με Πρόεδρο τον Πρόεδρο της Κοινότητας δύο ιδιώτες (εκ των οποίων ο ένας "πρόσφυξ") ένας ανώτερος υπάλληλος του Υπουργείου Οικονομικών και ένας ανώτερος υπάλληλος γεω- πόνος του Υπουργείου Γεωργίας. Για ποικιλία στη μονοτονία του θέματός μας αναφέρω ότι το μέλος-πρόσφυξ της Επιτρο- πής ήταν ο Αριστείδης-Εφέντης Ευθυμιάδης, γραμματέας Πρωτοδικείου στην Τουρκία, πολύ διαβασμένος στις δύο γλώσσες, που βαρέθηκε το πήγαινε-έλα στις υπηρεσίες και κυρίως στις παλινodieς και αλληλοσυγκρουόμενες θέσεις των υπηρεσιών και είχε πει το αμίμητο: "Τι γίνεται εδώ στην Ελ- λάδα, τζιάνουμ, εδώ με τον τσιώκο τους γράφουνε και με την γλώσσα σβήνουνε".

Την απογραφή πληθυσμών και περιουσίας ανέλαβαν να κάνουν διάφορες Επιτροπές, συγκροτήθηκε δε ειδική διεύ- θυνση στο Υπουργείο Γεωργίας η γνωστή Υπηρεσία Διαχειρί- σεις Ανταλλαξιμών Μουσουλμανικών Κτημάτων (Υ.Δ.Α.Μ.Κ.), που την αντιπροσώπευε στην Ηπειρο το Γρα- φείο Διαχειρίσεως Ανταλλαξιμού Περιουσίας Ιωαννίνων (Δ.Α.Π. Ιωαννίνων).

Στην Πάργα η απογραφή έγινε τον Μάιο του 1925 από την Δ' Μικτή Επιτροπή Ανταλλαγής Πληθυσμών με πρόεδρο τον Δανό Χάντεν και μέλη τον Μιτ-χάτ Μπέη Τούρκο καθηγητή Πανεπιστημίου, τον Γιαννιώτη Τούρκο Σιέφ-Κατή, τον επίσης Γιαννιώτη Κιαμίλ-Μπέη, Τζεζιιάλ Μπέη, Γιόκα κ.λπ., που έκανε πλήρη απογραφή. Η περιουσία μπήκε επί μεγάλο διά- στημα στην διαχείριση της Εθνικής Τραπέζης και στην Πάρ- γα αντιπρόσωπος της επί πολλά χρόνια ο Σταύρος Σουίδας.

Πολλά κτήματα πουλήθηκαν με δημοπρασία και τα πήραν ιδιώτες (Δημουλίτσας, Πασχάλης, Κυρούσης, Αποστολίδης, Ζέ- ρης κ.λπ.) και βέβαια δεν είναι για την παρούσα εργασία η πλήρης και λεπτομερής περιγραφή τους. Σημειώνω μόνο ότι χάρη στις ενέργειες του Δημάρχου Αλέκου Μπάγκα, που βρή- κε απόλυτη και αμέριστη υποστήριξη από τον τότε προϊστά- μενο του Γραφείου Δ.Α.Π. Ιωαννίνων Ιωάννη Βουρδέρη λά- τρη της Πάργας και προσωπικό φίλο του να μεταβιβάσθουν κατευθείαν στο δήμο, με συμβολικό τίμημα (από το 1956 και εφεξής) πολλά ανταλλάξιμα, που είναι σήμερα μία ανεκτίμητη περιουσία του Δήμου, όπως το Παλιό Τελωνείο (ήδη μισθω- μένο εστιατόριο παραλίας), το καφενείο στον Μπούντο (πρώην Καρύδη, κινηματογράφος, ήδη κέντρο κ.λπ.) το Σαράι ή Σχολαρχείο, η λαϊκή αγορά "του Αντρούτσου" κ.λπ.

Ολα αυτά τα αστικά κτήματα ανταλλάξιμα διότι οι "συ- νιδιοκτήτες" ήταν Οθωμανοί και μόνιμοι κάτοικοι Κων- σταντινουπόλεως και έτσι αντί για το κράτος τα πήραν συμπατριώτες και ο δήμος. Το θέμα είναι απέραντο και θα μπορούσα να γράψω πολλά, αλλά και αυτά που γράφω μέχρι τώρα είναι πολλά και ίσως ανιαρά, αλλά πρέπει να συμπλη- ρωθεί το ζήτημα και να ολοκληρωθεί με την προσθήκη ότι: Με το παραχωρητήριο και το συμβόλαιο Αναστασοπούλου, η κυριότητα των κτημάτων ανήκε στην Κοινότητα και προκειμέ- νου οι κάτοχοι να γίνουν κύριοι, έπρεπε να συντάσσεται πρώτα ένα συμβόλαιο από την κοινότητα-δήμο προς τον κά- τοχο για να αποκτήσει κυριότητα και στη συνέχεια να κάνει αυτός την μεταβίβαση. Κάθε τόσο το Συμβούλιο προσδιόριζε το τίμημα κατά ελαιόδενδρο σε ένα συμβολικό ποσό (10-14 δραχμές επί των ημερών μου) και σιγά- σιγά μεταβιβάστηκαν όλα τα κτήματα σε αληθείς κυρίους.

Καταλήγω με μια πληροφορία ότι τα εκτός ελαιοδένδρων ακίνητα (δασικές εκτάσεις κ.λπ.) ανήκουν στο δήμο Πάργας, όπως βέβαια ανήκουν όλα τα λιβάδια, αλλά πολλές από τις εκτάσεις αυτές έχουν καταπατηθεί από ιδιώτες. Οπου κι αν προσπάθησε ο δήμος να διεκδικήσει τα δικαιώματά του (δι- καστήρια για την "Αιοφάτα" κ.λπ.) δεν βρήκε συμπαράσταση από τους συμπολίτες. Πολλές καταγγελίες ανώνυμες ή επώνυ- μες αλλά μαρτυρας στο δικαστήριο κανένα, εκτός από όσους είχαν σκοπό να καταπατήσουν την ίδια έκταση μόνοι τους μετά. Όταν καμιά φορά ξανοιγόντουσαν στο πέλαγος και κοιτούσα τις εκτάσεις των λιβαδιών τις ατέλειωτες, τις φα- νταζόμουν γεμάτες από βίλες κάπσες στην αγκαλιά του Μπετσοβολίου.

Αλλοι θα τις δουν...

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ Το ταλαγάνι

Προσπαθώντας να διατηρήσω την όμορφη λαογραφία του τόπου μας που τόσο αγαπώ, μια λαογραφία, μια παράδοση που οβήνει και εκτοπίζεται σιγά-σιγά και σταθερά από τον τουρισμό, στέλνω αυτά τα δύο σκίτσα. Είναι οι απεικονίσεις του εμπρός και πίσω μέρους, ενός τμήματος της Παργινής παραδοσιακής εξάρτησης. Πρόκειται για το ονομαζόμενο "Ταλαγάνι". Ήταν ένα βαρύ χειμωνιάτικο ένδυμα, μακρύ ως το γόνατο, από χοντρό χρώματος μαύρου μάλλινο ύφασμα, και χρυσά κεντήματα στα σημεία που έχει τις ζικ ζακ γραμμές.

Το Ταλαγάνι ανήκε στον προπάπο μου, Χρήστο Δεσύλλα και δυστυχώς, δεν σώζεται σήμερα. Κατάφερα να ζωγραφίσω τα δύο σκίτσα, με τη βοήθεια των περιγγραφών της γιαγιάς μου, στην οποία χρωστώ αυτή την απεικόνιση.

Πάργα 25-8-'93

Αναστάσιος Φωτ. Βουρεκάς

Η Πάργα με το φακό του Σπύρου Μελετζή

Όταν υπάρχει θέληση, πάθος και πείσμα πολλά μπορούν να γίνουν.

Αυτά διάκριναν τους ένα-δύο-τρεις που σκέφτηκαν να στήσουν μια έκθεση παλιάς φωτογραφίας της Πάργας.

Ήρθαν λοιπόν σε επαφή με το Δήμο, τον Πολιτιστικό και το Σύλλογο Παργινών της Αθήνας και σε χρόνο μηδέν η έκθεση στήθηκε, ξεπερνώντας μια σειρά από εμπόδια και δυσχέρειες.

Ξέρουμε πως υπήρχαν ατέλειες, πως μπορούσε να οργανωθεί καλύτερα, πως..., πως... Ξέρουμε όμως πως η έκθεση έγινε και ήταν απ' όσα ακούστηκαν, επιτυχημένη.

Εξάλλου τα περιθώρια δεν εξαντλούνται σε αυτή. Οσοι έχουν ιδέες και θέλουν να εργαστούν ας προσφερθούν για το στήσιμο του χρόνου κάτι καλύτερο.

Εκείνου που έλλειπε ήταν ένα ενημερωτικό φυλλάδιο. Τι να έλεγε;

Να! Οτι...

Ο Σπύρος Μελετζής είναι ένας φημισμένος παγκόσμιος φωτογράφος αλλά και δεινός ορειβάτης και στα 86 του χρόνια ακόμα.

Έχει εκδόσει μία σειρά βιβλίων από τους οδηγούς των μεγάλων Ελληνικών Μουσείων αλλά μέχρι και τον Ολυμπο. Έχει φωτογραφήσει όλη την Ηπειρο, το 1937-1938 σταλμένος από την Ηπειρωτική Εταιρεία.

Με την Πάργα, λόγω της ομορφιάς της, ασχολήθηκε πάρα πολύ και είναι αυτός που μας έδωσε τις πρώτες ασπρόμαυρες καρτ-ποστάλ στην δεκαετία του '50.

Που βρέθηκαν τόσες φωτογραφίες για την έκθεση;

Πενήντα είχε, σαν δείγματα με σκοπό να αγοράσει μεγάλες ο Σύλλογος Παργινών της Αθήνας (ο σκοπός δεν πρέπει να εγκαταλειφθεί).

Οι μεγάλες φωτογραφίες πρέπει ν' αγορασθούν και 27 είχαν απομείνει σε άλμπουμ που είχε δοθεί στο Δήμο της Πάργας από την επιτροπή Τουρισμού (Πέτρο Γιούργα πολύ μπροστά έτρεχε...)

Οι γραβούρες καθώς και οι άλλες 6 νεότερες φωτογραφίες είναι από ημερολόγια που είχε τυπώσει ο Σύλλογος Παργινών της Αθήνας.

Τα έξοδα πλήρωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Πάργας.

Το κορνίζωμα έκανε η Gallery ΓΚΑΤΖΙΑ στην οποία ανήκουν συγχαρητήρια για την επιμελημένη εργασία και ευχαριστήρια για τη βοήθεια στο στήσιμο της έκθεσης.

Ευχαριστίες επίσης ανήκουν στους περίοικους που βοήθησαν, με πρώτο τον Τάσο Νάστα που τη φώτισε δωρεάν, το κέντρο Domus που στέγαζε Έα βράδια το υλικό και σε όλα τα νεαρά παιδιά που έστηναν και ξέστηναν την έκθεση.

Την έκθεση επισκέφτηκαν χιλιάδες άνθρωποι και οι κριτικές ήταν ενθουσιώδεις.

Συμπεράσματα:

• Ήταν μια από τις εκδηλώσεις που λείπουν από την Πάργα.

• Ο χώρος στο Καμίνι καθιερώθηκε από μόνος του σαν εκθεσιακός μια και είχαν προηγηθεί εκθέσεις ζωγραφικής. Απομένει να καθιερωθεί και επίσημα με την εκτέλεση κάποιων μικροέργων (φωτισμός - προστασία από τις μπάλες των παιδιών κ.λπ.) σαν μόνιμος.

• Πολλοί και μάλιστα και ξένοι ήθελαν να αγοράσουν φωτογραφίες (δεν ήταν για πούλημα), γι' αυτό πρέπει να γίνουν σκέψεις για έκδοση κάποιων άλμπουμ.

• Ήταν πολλοί οι Παργινοί που προσφέρθηκαν να δώσουν παλιές φωτογραφίες γι' αντιγραφή. Η προσφορά αυτή πρέπει ν' αξιοποιηθεί κατάλληλα.

• Τέλος, οι φορείς πίστεψαν πως πρέπει να κινηθούν προς μονιμότερες λύσεις, σε πρώτη φάση για εξασφάλιση ενός στεγασμένου χώρου για έκθεση των φωτογραφιών για να μη μένουν στα κιβώτια και στη συνέχεια για ίδρυση ενός Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου.

Η ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ

Απο τον Κώστα Παπαγεωργίου - τ. Διευθυντή Νομαρχιών

Με τη συνθήκη της 21 Μαρτίου του 1800 μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας με την οποία ερρυθμίσθη και η τύχη των Ιονίων Νήσων, ανέκυψε και το θέμα της τύχης των επί του παράλιου Ηπειρωτικού και Ακαρνανικού χώρου πόλεων Βουθρωτού Πάργας - Πρεβέζης και Βονίτισης, οι οποίες πάντα ήσαν ενωμένες με τα Ιόνια Νησιά και είχαν αυτονομία ως προς την εσωτερική διοίκηση των (KONTINENTE). Σύμφωνα με το αρθ. 8 της πιο πάνω συνθήκης, με την οποία και συνεστήθη το ελεύθερον κράτος της Επτανήσου Πολιτείας, οι πόλεις αυτές που είναι παρακείμενες εις την Αλβανίαν, θα δοθούν εις την Τουρκίαν και εις την οποία θα ανήκουν εις το μέλλον, διότι δια την Επτάνησο Πολιτεία θα αποτελούν δαπανηρό κτίσμα αν διατηρούντο ως κτήσεις αυτής εις τον παράλιο χώρο του Ιονίου.

Η Συνθήκη αυτή σχετικά με την καινούργια τύχη των Ηπειρωτικών πόλεων ήταν και απόρροια της γεωγραφικής των θέσεως διότι έπρεπε να τους εξασφαλιστεί η ελευθερία και η ευημερία τους από τον ταραχοποιό γείτονά τους Αλή Πασά, εναντίον του οποίου όλα τα μέτρα που έπαιρνε η Υψηλή Πύλη για να πειθαρχήσει αποδείχτηκαν ανωφελέ. Και τέλος έπρεπε να έχουν πολιτική ύπαρξη χωριστή εκείνης των επτά νήσων για τις οποίες και θα ήταν δαπανηρά η εξ' αυτών εξάρτησής των ως συνέβαινε επί Βενετσιάνων.

Πλέον δε τόνον η Ρωσία, αλλά και η Τουρκία εγνώριζαν το επαναστατικό των ιδεών των κατοίκων και πολύ περισσότερο διότι λίγο χρονικό διάστημα εκυβερνήθησαν από τους Γάλλους Δημοκρατικούς οι οποίοι δεν επηρέασαν την ιδεολογία των με τα επαναστατικά κηρύγματα της προσπάτου του 1789.

Οι μεν Τούρκοι υποστήριζαν το γέπον εις τας ταραχάς και ηγεμονικό πολίτευμα ανάλογο της Μολδοβλαχίας τους αρμόζει.

Οι δε Ρώσοι αντέφερον ότι λαός ευρωπαϊκός δεν είναι προεπιμένο ν' ανεχθεί ηγεμόνα με τας κεφαλικάς ποινάς.

Αποψη σωστή κατά τους Ρώσους οι οποίοι κυβερνούσαν με το Κνούτο.

Γι' αυτό και οι πόλεις αυτές σύμ-

φωνα με το αρθ. 8-10 της συνθήκης αποτέλεσαν τέλειαν αυτόνομον ομοσπονδία - συμπολιτείαν.

Η συμπολιτεία αυτής διοικήτο υπό "Γερουσία" αποτελούμένης εξ αντιπροσώπων - Κουκλάβιον - των πόλεων αυτών, με πλήρη αυτονομία και πλήρη διάκριση εξουσιών, την οποία δεν είχαν ούτε τα Ιόνια Νησιά επί Βενετσιάνων.

Αντιπρόσωπος του Σουλτάνου, ως Βοεβόδας αλλά και ως αρχηγός τρόπον τινά της εκτελεστικής εξουσίας, διέμενε βορείως της Πρεβέζης εις το χωριό Μιχαλίτσι, εκτός εδαφικής περιφέρειας και επί εδάφους ανήκοντος εις το Πασαλίκι του Αλή Πασά.

Το αρχείο της Συμπολιτείας αυτής χάρη στις φροντίδες του κ. Φ. Βιτάλη, ιεροκήρυκα της Μητροπόλεως Πρεβέζης διεσώθη και καταγράφη εις κώδικες και βιβλία, ο οποίος αν και ιστορικός για την Πρέβεζα, ουδεμία μνεία κάνει εις το ιστορικό του έργου για την Συμπολιτεία, πλέον δε στο ιστορικό για την Πρέβεζα συμπίπτει τον Ιούλιο του 1990 κανείς εκ των συνέδρων έκαμε μνεία περί της συμπολιτείας του Ακρωτηρίου και τέλος ο ιστορικός κ. Φουρικής κατά την χρονολόγηση της ιστορίας της Πρεβέζης απλώς αναφέρει. (Τουρκική κατοχή 1800-1807), ενώ από τη συνθήκη απογορεύεται εις Τούρκον να κατοικήσει στις πιο πάνω πόλεις, ουδέ και να πατήσει το πόδι του στα εδάφη των.

19 Μαρτίου 1805

Εις το παλάτιον της Προεδρίας Πρεβέζης ηνοίχθη η συνέλευση από τας Προεδρίας των τριών διοικήσεων Πρεβέζης Πάργας και Βονίτισης και από την σύγκλητον της καθ' εκάστης διοικήσεως, για ν' αποφανθούν περί των καθηκόντων και λοιπών όπου συμβάλλουν εις την διατήρηση της ενομίας και της ευτυχίας του λαού... κ.τ.λ.

Είναι ανάγκη λοιπόν το αρχείο αυτό να ερευνηθεί και να μελετηθεί για ν' αποκαλυφθεί ότι είναι δυνατόν μέσα από την αχλή των τότε γεγονότων και του πέπλου της ιστορίας για ν' αποκαλυφθεί από την ιστορική έρευνα έστω και μέρος της ιστορίας των Ηπειρωτικών αυτών και της Ακαρνανίας πόλεων, οι οποίες για τα έτη 1800-1807, αποτέλεσαν την συμπολιτείαν του Ακρωτηρίου.

ΠΑΡΓΙΝΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

ΘΕΟΔΩΡΑ ΖΟΥΛΑ
(1893 - 1974)

Η Θεοδώρα του Πύρρου και της Κρίνης Ζούλα γεννήθηκε το 1893 στην Πάργα, ήλθε δε σε γάμου κοινωνία με τον Κωνσταντίνο Παππά, οπότε και εγκαταστάθηκαν στο Μεξικό, όπου και πέθανε. Ευγενική ψυχή και με αγάπη προς το συνάνθρωπο άφησε υπέρ του Ερυθρού Σταυρού της Πάργας το ποσό των 4.750 δολλαρίων. Η δωρεά της έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 79/1974 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου της Πάργας στη συνεδρίαση του στις 23-10-1974, οπότε και ανακηρύχτηκε μεγάλη ευεργέτρια του Δήμου Πάργας, στα γραφεία του οποίου αναρτήθηκε η φωτογραφία της.

Από το βιβλίο του Βασίλη Κραφίτη "Σύγχρονοι Ηπειρώτες Ευεργέτες (1913-1986)", έκδοση Πνευματικού Συλλόγου "ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ" ΑΘΗΝΑ 1987.

Σ.Σ. Δυστυχώς δεν υπάρχει φωτογραφία της. Η έκδοσή μας ευαίσθητη σε θέματα ευεργεσίας θα μεριμνήσει μαζί με τις Δημοτικές Υπηρεσίες, τις επιτροπές των κληροδοτημάτων και τους άλλους φορείς της Πάργας να συμπληρώσει τα στοιχεία για όλους τους ευεργέτες. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα είναι όλα έτοιμα για να εκτεθούν στην αίθουσα των ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ του ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ που πρέπει το συντομότερο να συσταθεί.

'Ενας Εγγλέζος στην Πάργα

Η Αγγλική Κυβέρνηση είχε πουλήσει την Πάργα στην Οθωμανική Πύλη, από το 1815. Από το 1815 μέχρι το 1819 ο χρόνος κύλησε γρήγορα. Οι Παργινοί δεν θέλανε να πιστέψουν ότι είχανε πουληθεί. Οι Αγγλοι σφίγγανε σιγά-σιγά τον βρόχο. Δεν θέλανε να μαθευτεί στην Αγγλική κοινή γνώμη ότι είχανε πουλήσει τους τελευταίους ελεύθερους Έλληνες. Ο Αλή Πασάς προσπαθούσε να καταλάβει τον τόπο όσο γίνονται πιο γρήγορα και να μην πληρώσει ούτε γρόσι. Αλή Πασάς και Αγγλοι προσπαθούσαν να πείσουν τους Παργινούς να μείνουν ραγιάδες των Τούρκων. Οι Παργινοί είχαν αποφασίσει όλοι τους να φύγουν. Ανάμεσά τους πολλοί ήταν εκείνοι που θέλανε να διώξουν τους Αγγλους και να πολεμήσουν μέχρι τον τελευταίο τους Τούρκο κατακτητές. Το τελευταίο σε καμιά περίπτωση δεν το θέλανε οι Αγγλοι. Μια αυτοθυμία των Παργινών, ένα καινούργιο Κούγκι ή Ζάλογγο θα δημιουργούσε πολλά προβλήματα στην κυβέρνηση. Στο μεταξύ η πείνα άρχισε στην μικρή πολιτεία. Ο Μαίτλαντ, ο Αγγλος αρμοστής στην Κέρκυρα, πέρα από κάθε έννοια δικαίου όρισε την αξία της Πάργας σε 150.000 λίρες στερλίνες ή 666.000 τάληρα αντί τα 2.300.000 τάληρα που την είχαν εκτιμήσει οι Κερκυραίοι εκτιμητές που είχε στείλει ο ίδιος.

Μπήκε ο Μάρτης του 1819. Τα στρατεύματα του Αλή βγήκαν στο Πεζοβολιό κι από το Κάστρο της Αγιάς πλησίαζαν την Λαμποβίτσα. Τα πλοία για τη μεταφορά των Παργινών είχαν μπει στο λιμάνι. Η Λένη η εικοσάχρονη κόρη του μαστροδήμου, βγήκε από το εκκλησάκι, τον Αη Νικόλα του Παπύρη, πούναι κοντά στον ανήφορο για το κάστρο. Είχε προσευχηθεί για τον πατέρα της, τον 15χρονο αδελφό της τον Σπύρο και τον αρραβωνιαστικό της τον Κωνσταντή. Ορφανή από τα δεκαπέντε χρόνια της, είχε αναλάβει αυτή όλο το βάρος του μικρού σπιτιού τους κοντά στο κάστρο. Από πέρυσι είχε

αρραβωνιαστεί τον Κωνσταντή του ψαρά. Καλό παληκάρι. Τα δύσκολα χρόνια που περνούσαν δεν επέτρεπαν τον γάμο τους. Η Λένη είχε καταλάβει από μέρες πως ο Κωνσταντής με άλλους Παργινούς είχαν ετοιμασθεί, να εμποδίσουν με τα όπλα τους Τούρκους να πιάσουν το Μοναστήρι. Είχε παρακαλέσει η Λένη τον Αη Νικόλα να φωτίσει τον Κωνσταντή να κάνει το σωστό. Δεν ήξερε η Λένη πιο ήταν το σωστό μα αν την άφηναν θα πήγαινε κι αυτή να πολεμήσει τους Τούρκους. Ήταν απόγευμα 15 του Μάρτη 1819. Βγαίνοντας από την εκκλησία είδε την σημαία την αγγλική που κυμάτιζε στο κάστρο. Αν μπορούσε να την σκίσει, να την ποδοπατήσει ήταν η σημαία που τους πούλησε, τους πρόδωσε.

Κατέβηκε προς το σπίτι της. Είδε τον Κωνσταντή έξω από την πόρτα του σπιτιού του. Τον πλησίασε, της έσφιξε το χέρι ανάμεσα στα δικά του. Από το κάστρο κατέβαινε ο γερο Δεσύλλας, ο προύχοντας. Σταμάτησε κοντά στους δύο νέους κι είπε στον Κωνσταντή "Ο φρούραρχος ανήγγειλε εις επήκοον όλων των προυχόντων, ότι συνεπεία της συνολογηθείσας συμφωνίας μεταξύ του Αλή Πασά και του Μεγάλου Αρμολού, στρατεύματα Τουρκαλβανών του Αλή θα εισέλθωσιν ειρηνικώς εις την επικράτεια της Πάργας". Τα χέρια των δυο νέων σφίχτηκαν πιο δυνατά. Την ίδια ώρα, στην στροφή του δρόμου, φάνηκαν να ανεβαίνουν το μονοπάτι προς το Κάστρο Αγγλοι στρατιώτες. Ήταν 150 στρατιώτες που είχε αποβιβάσει πριν λίγο μια φρεγάτα για να τηρήσουν την τάξη στην Πάργα να προστατέψουν τις περιουσίες των Παργινών από τους ίδιους, γιατί πια ανήκαν στον Αλή.

Οι δύο νέοι σφίγγανε τα χέρια αμίλητοι. Οι Παργινοί κοιτάζανε αμίλητοι από τα παράθυρα. Η φάλαγγα των Αγγλων έφθασε μπροστά από την Λένη και τον Κωνσταντή. Επικεφαλής των Αγγλων ένας λοχίας ψηλός, με φαρδιές πλάτες καθαρόαιμος

Αγγλος. Κοίταξε την Λένη ύστερα το βλέμμα του καρφώθηκε πρόστυχα επάνω της. Η Λένη ένιωσε πως η ματιά του την έγδυσε. Γύρισε τον κοίταξε με βλέμμα περιφρόνησης κι έφτυσε στη γη. Λοχία Ντέιβιντ, ακούστηκε η φωνή κάποιου αξιωματικού. Ο λοχίας τράβηξε το βλέμμα του από την ωραία Παργινοπούλα. Ο Κωνσταντής αναστέναξε με ανακούφιση. Οι Αγγλοι σιγά-σιγά μπήκανε στο κάστρο, οι Παργινοί χώθηκαν στα σπίτια τους, στη δυστυχία τους, η νύχτα σκέπασε την μικρή πόλη.

Οι μέρες κυλούσαν με αγωνία. Μπήκε ο Απρίλης σαν ακούστηκε πως οι Τούρκοι θα πιάνανε την άλλη μέρα την Βλαχέρνα. Την νύχτα ο Κωνσταντής έφυγε από το σπίτι του. Την νύχτα ο Κωνσταντής έφυγε από το σπίτι του. Χαράματα με άλλους πενήντα Παργινούς πλησίαζαν τον Αη-Σπυρίδωνα στο βάλτο. Πηγαίνανε για το Μοναστήρι της Βλαχέρνας για να το προστατέψουν. Κοντά στο εκκλησάκι βροντερή έσκισε το σκοτάδι η φωνή του λοχία Ντέιβιντ. Αλτ. Τις ει. Οι Παργινοί σταμάτησαν είχαν πέσει σε ενέδρα. Ο επικεφαλής τους, ο Κωνσταντής ζύγισε τα πράγματα. Θα σκοτώνονταν όλοι σκέφτηκε. Σηκώθηκαν. Ενας-ένας μπήκαν στην γραμμή και συνοδεία με τους Αγγλους μπήκαν στο κάστρο. Ο φρούραρχος διέταξε να τους αφήσουν να φύγουν. Να φύγουν όλοι, μετέφερε την εντολή ο Ντέιβιντ, εκτός από αυτόν είπε κι έδειξε τον Κωνσταντή. Τον είχε αναγνωρίσει, είχε θυμηθεί το νέο που κρατούσε το χέρι της περήφανης λυγερόκορης κόρης. Διέταξε να τον βάλουν σε ένα κελί, να τον δέσουν. Μόνος του με το μαστίγιο ο λοχίας χτυπούσε τον ανήμπορο Παργινό με λύσσα. Σαν είδε το αίμα στην πλάτη του, θυμήθηκε τον φρούραρχο που είχε πει πριν τον στείλει στην ενέδρα, όχι αίματα. Διέταξε να τον λύσουν. Ο Κωνσταντής έπεσε αναίσθητος. Το

Συνέχεια στη σελίδα 15

κεφάλι του ακούμπησε την μπότα του λοχία. Τράβηξε το πόδι του ο Αγγλος, ύστερα έβγαλε από την τσέπη του έναν βελούδινο κομμάτι ύφασμα και σκούπισε την μπότα του. Είχε σκονισθεί από τα μαλλιά του Κωσταντή. Σε λίγο, ο φρούραρχος, συνέχισε τον λοχία Ντέιβιντ για τον υποδειγματικό τρόπο με τον οποίο συνέλαβε τους Παργινούς. Ενεργήσατε του είπε, σύμφωνα με την παράδοση του αγγλικού στρατού και τα συμφέροντα του θρόνου. Την ίδια ώρα ο Κωσταντής, με ματωμένη την πλάτη και τσακισμένο το κορμί, πετιόνταν έξω από την πύλη και σέρνονταν στον κατήφορο για το σπίτι του. Τον άκουσε η Λένη που κατέβαινε, βγήκε με τον Σπύρο και τον πατέρα της και τον φέρανε στο σπίτι. Με την αγάπη τους τον συνεφέρανε. Ελαμπε από χαρά τις επόμενες μέρες ο λοχίας Ντέιβιντ. Νόθος γιος Αγγλου γαιοκτήμονα με μια πλύστρα έβλεπε να γίνεται πραγματικός. Μετά τα κολακευτικά λόγια του φρούραρχου ήταν σίγουρος πως θα του γίνει πρόταση απονομής του βαθμού. Θυμήθηκε την λυγερόκορη Παργινιά. Θα την κάνω παλακίδα μου, σκέφτηκε. Μόνο ο στρατηγός Ανταμ θα έχει στην Κέρκυρα παλακίδα, μουρμούρισε ο κενόδοξος Αγγλος. Ήμερώνε 15 Απριλίου του 1819. Μεγάλη Παρασκευή. Μουντός ο ουρανός, δυστυχία και θλίψη. Ο περήφανος λαός της Πάργας είχε μετατραπεί σε αγέλη φοβισμένων ανθρώπων. Καμιά ελπίδα. Νηστικοί και ρακένδυτοι μέσα στον πλούσιο τόπο τους. Ο Σπύρος του μαστροδήμου βγήκε πρωί-πρωί από το σπίτι του. Πεινούσε. Πιο κάτω, δίπλα από τον Αη Νικόλα τον Παπύρη οι πορτοκαλιές τους ήταν γεμάτες. Ποιος θα με δει τώρα το πρωί, σκέφτηκε. Οι περσίπολοι των Αγγλων έχουν γυρίσει στο κάστρο. Μπήκε στο κτήμα κι ανέβηκε στην μεγαλύτερη πορτοκαλιά. Ερίξε μια ματιά προς το κάστρο, δεν φαινόταν κανένας. Ψιτ, Σπύρο, άκουσε από το διπλανό δέντρο. Ήταν ο Ντώνας της κυρά Δη-

μητρούλας. Σκάσε και μάζευε, απάντησε ο Σπύρος. Ο Ντέιβιντ ξύπνησε νωρίς. Θυμήθηκε που είχε ακούσει τον φρούραρχο να λέει. Όλα εξελίσσονται σύμφωνα με το σχέδιο. Οι Παργινοί έχουν στοίμωχθεί να μπουν στα καράβια. Προσοχή χρειάζεται μην κάνουν καμιά τρέλα. Οι Έλληνες είναι ικανοί για αυτοθυσίες. Ερίξε ο λοχίας μια ματιά προς την πόλη. Το μάτι του διέκρινε δυο παιδιά που κλέβανε πορτοκαλία από τις πορτοκαλιές τους. Αρπάξει ο λοχίας το μαστίγιο, παίρνει και δυο Εγγλέζους στρατιώτες κατεβαίνει γρήγορα, φθάνει κάτω από τις πορτοκαλιές. Ο Ντώνας της κυρά Δημητρούλας, είχε φύγει πριν βγουν οι Αγγλοι από την Πύλη. Ο Σπύρος μάζευε ακομη σαν άκουσε τον Ντέιβιντ να φωνάζει. Κατέβη κάτω, μπάστερδε. Γλίστρησε σαν αϊλουρος. Ερίξε μια ματιά γύρω του. Δεν μπορούσε να ξεφύγει. Είναι δικές μου οι πορτοκαλιές, βροντοφώναξε. Σκάσε, του απάντησε ο λοχίας. Είναι του βεζύρη Αλή Πασά, τις πούλησε ο Αγγλικός Θρόνος. Κούνησε το μαστίγιό του. Οι στρατιώτες βάλαν το παιδί στον τοίχο, του ξεγύμνωσαν την πλάτη. Σφύριξε το μαστίγιο μια, δυο, τρεις φορές. Στην κοκαλιάρικη πλάτη φάνηκε αίμα. Οχι αίμα, είχε πει ο φρούραρχος. Το παιδί έπεσε αναίσθητο. Το κεφάλι του έγερσε. Η άκρη της πλάτης ακούμπησε την μπότα του λοχία. Λίγες σταγόνες αίμα λέρωσαν την μπότα. Αηδίασε ο Αγγλος λοχίας. Τράβηξε το πόδι του. Μπάσταρδε, ξανάπε το μούλικο του Αγγλου γαιοκτήμονα. Εβγαλε το βελούδινο πανί και σκούπισε τις μπότες του. Ανέβηκε γρήγορα στο κάστρο κι έπλυνε τα χέρια σαν γνήσιος Αγγλος ξεσκονίστηκε, καθαρίστηκε. Βασανίζουν τον Σπύρο του Μαστροδήμου γιατί έτρωγε πορτοκαλία στο κτήμα του. Το νέο κυκλοφόρησε από στόμα σε στόμα. Οι Τούρκοι κατεβαίνουν λέγανε άλλοι. Μας πούλησαν οι Εγγλέζοι. Γύρω βουνά και Τούρκοι, στο κάστρο Εγγλέζοι να γελάνε χαιρέκακα. Ενας λαός παγιδευμένος, χωρίς ελπίδα σωτηρίας. Ακύμαντη η θάλασσα. Τα καράβια έτοιμα, δόλωμα για ν' αφήσουνε την γη των πατέρων τους. Τα μνήματα

δεν τα αγόρασαν, φώναξε κάποιος Πήρανε φτυάρια και αξίνες, σκάψαν τους τάφους, κάψαν τα κόκκαλα, πήραν την στάχτη, πήραν και τις εικόνες, τα ιερά τους σύμβολα. Τους έβλεπαν οι Εγγλέζοι, ήταν στο σχέδιο να γίνει αυτή η παραχώρηση, αρκεί να μπουνε στα καράβια.

Ετρίβε τα χέρια του από χαρά ο φρούραρχος σαν είδε τους Παργινούς να μπαίνουν στα καράβια. Λαχανιασμένος έφθασε ο Αξιωματικός διαχειριστής. Δεν έχουμε υπηρέτες, δεν έχουμε αχθοφόρους. Τρέχει ο Ντέιβιντ κι αρπάξει 30 τους πιο γερούς και τους φέρνει στο κάστρο. Στις 9 Μαΐου οι Αγγλοι φεύγουν με την ναυαρχίδα πάνε να μπουνε οι υπηρέτες, οι 30 Παργινοί. Τους αφήνουν έξω στο έλεος των Τούρκων. Βοήκανε μια μαούνα και φύγανε για τους Παξούς. Βγήκαν στην Κέρκυρα οι πιο πολλοί Παργινοί και μαζί κι ο Κωνσταντής κι η Λένη κι ο Σπύρος κι ο Μαστροδήμος νηστικοί και τρισάθλιοι. Ο Μαίτλαντ αφού εισέπραξε την αξία της Πάργας, φεύγει για διακοπές στην Μάλτα. Πριν φύγει εκδίδει την εξής απόφαση.

"Απόφασης 26 Απριλίου 1819. Αρθρον Δεύτερον. Διόλου τον μήνα Μαΐου, θέλει δίδεται προς τον καθένα (Παργινό) από τους καταγραφθέντας εις τον κατάλογον αυτόν, μία βαθεία ανά μίαν και μισήν λίτρα ψωμίου την κάθε ημέραν ή η αναξία τιμή τους". Περιμένε στη σειρά για ψωμί ο Μαστροδήμος με τα παιδιά του σαν τον χτύπησε στην πλάτη ο Αγγλος λοχίας. Θέλει την κόρη σου η γυναίκα του φρούραρχου του είπε. Θα έλθω να την πάρω το πρωί. Η Λένη πάγωσε. Ο Μαστροδήμος δεν απάντησε. Στητός καμαρωτός ο λοχίας Ντέιβιντ έφυγε σίγουρος πως η Λένη από αύριο θα ήταν δική του. Ο Σπύρος έτρεξε γρήγορα πιο πίσω από ένα χαμόσπιτο δίπλα όπου ήταν ο Κωνσταντής. Το μοίρασμα του ψωμιού συνεχίστηκε. Μονάχα μια Κερκυραία που μοίραζε το ψωμί παρατήρησε πως έλειπε ένα μαχαίρι. Πλησίαζε την Σπιανάδα ο Ντέιβιντ σαν σταμάτησε να καθαρίσει τις

Συνέχεια στη σελίδα 16

Ένας Εγγλέζος στην Πάργα

Συνέχεια από τη σελίδα 15

μπότες του. Είχε νυχτώσει. Ήταν Μάης μήνας, μοσχομύριζε η πλατεία. Στους δρόμους λακούβες με λασπό- νερα από την απογευματινή βροχή. Ο Κωσταντής κοντοστάθηκε σαν εί- δε τον Ντέιβιντ να σταματά. Τον εί- δε να περπατάει πάλι μέσα σε ένα στενό καντούνι δίπλα από την πλα- τεία. Ήξερε τα κατατόπια της Κέρκυ- ρας ο Κωσταντής. Σχεδόν κανείς δεν κυκλοφορούσε. Ετρεξε από το διπλανό καντούνι και βρέθηκε μπρο- στά στον Ντέιβιντ. Χώθηκε ο Κω- σταντής στην κόχη μιας πόρτας, άφησε τον Ντέιβιντ να προσπεράσει πάλι. Στην γωνία του δρόμου τον πλησίασε πριν στρίψει του έμπηξε το μαχαίρι στην πλάτη. Τον έπιασε και τον ακούμπησε ανάσκελα. Στο λιγο- στό φως του φαναριού ο Αγγλος τον αναγνώρισε. Μπάσταρδε, πήγε να πει. Δεν ολοκλήρωσε την λέξη. Αίμα πετάχτηκε από το στόμα του. Ο Κω- σταντής έστεκε όρθιος από πάνω του. Τα είχε χαμένα. Το αίμα πιτί- λισε το ξυπόλητο δεξί του πόδι. Συ- νήλθε. Εβαλε το δεξί του πόδι σε μια λακούβα με νερό που είδανε δί- πλα και το ξέπλυνε από το αίμα. Υστερα σήκωσε το δεξί του πόδι προς τα πίσω και το σκούπισε στο μπουραζάνι* του. Πλησίασε τον λο- χία, έψαξε τις τσέπες του πήρε το πορτοφόλι και χάθηκε μέσα στην νύχτα.

Μετά από καιρό ο Μαστροδήμος έμαθε πως η κόρη του η Λένη και ο Κωσταντής ήταν παντρεμένοι στη Λευκάδα.

Κι ύστερα από χρόνια ένας Σουλιώ- της, είπε στον Σπύρο πως ο Κωστα- ντής, η Λένη κι ο γιος τους χάθηκαν στην έξοδο του Μεσολογγίου.

Ηλίας Σ. Ζώτος

* Είδος νησιώτικης βράκας.

Βοηθήματα: * Ιστορία Ιονίου Κρά- τους Π. Χιώτου 1874

• Μονογραφία περί Πάργας

• Edinburgh Review 1819

• Εφημερίς των Ενωμένων Επαρ- χιών των Ιονίων Νήσων Αριθ. Φύλ. 31/15-5-1819

ΣΠΥΡΟΣ ΒΟΥΡΕΚΑΣ

Με λύπη πληροφορηθήκαμε στις 29 Ιουλίου 1993 το θάνατο του Σπύρου Βουρεκά.

Ο Σπύρος ο γιατρός, όπως τον έλεγαν, ήρθε στην Πάργα σαν γι- ατρός το 1950 και από τότε πρό- σφερε τις υπηρεσίες του για 40 και πλέον χρόνια σε όλη την Πάργα και τα περίχωρα της.

Γεννήθηκε στην Αετόπετρα Δω- δώνης το 1916.

Τελείωσε το Γυμνάσιο της Πα- ραμυθιάς και μπήκε με άριστα στην Ιατρική Σχολή του Πανεπι- στημίου Αθηνών.

Τελειώνοντας πήρε ειδικότητα στην μαιευτική και παρά τις προτάσεις που είχε να παραμεί-

νει σαν γιατρός, στο Νοσοκομείο Αλεξάνδρας προτίμησε να προ- σφέρει τις υπηρεσίες του στην Πάργα που μεγάλωσε και ζούσε η οικογένειά του.

Πολλά πρόσφερε σαν γιατρός.

Χωρίς να έχει ωράριο συγκε- κριμένο συμπαραστεκόταν, στον άρρωστο όποια ώρα της ημέρας και νύχτας υπήρχε ανάγκη.

Ο κόσμος είχε απέραντη εμπι- στοσύνη στην επιστημονική του κατάρτιση.

Θα τον θυμόμαστε όλοι σοβα- ρό, λιγομίλητο αλλά πάντα έτοι- μο να βοηθάει στις δύσκολες στιγμές μας.

Φ.Ε.Μ.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΝΕΚΑΣ

Πέθανε στις 6 Αυγούστου στα Γιάννενα ένας φίλος της Πάργας, ο γνωστός ευπατρίδης και διανο- ούμενος γιατρός ο Αθανάσιος Μανέκας. Γεννήθηκε στην Πουρ- νιά Κόνιτσας το 1917 και τελείωσε την Ιατρική Σχολή του Πανεπι- στημίου Αθηνών με ειδικότητα Ωτορινολαρυγγολόγου. Το 1955 παντρεύτηκε την γνωστή ζωγρά- φο Τέμι Μανέκα - Πουτέτση.

Η αγάπη του για τον άνθρωπο, η ανώτερη αντίληψή του για την αποστολή του γιατρού, η διαπότι- σή του από τις ιδέες της ελευθε- ρίας και της δημοκρατίας τον έκαναν ιδιαίτερα γνωστό στην Ηπειρο και οικείο στην Πάργα προς την οποία έτρεφε μια ιδιαι- τερη λατρεία για την ιστορία της και την ομορφιά του χώρου της. Είχε δημιουργηθεί μια ιδιαίτερη σχέση ανάμεσα στον γιατρό Μα- νέκα και την Πάργα που έμοιαζε ερωτικό παραλήρημα.

Από νωρίς διέγινε την τουρι- στική αξία και ανάπτυξη που

αναμένονταν. Συνεπής προς τις αρχές του για σεβασμό στο περι- βάλλον δημιούργησε με πολύ κό- πο και πολύ αγάπη το 1958 την πρώτη τουριστική μονάδα τα "Little sweet houses".

Καλλιτεχνήματα, τα μικρά γλυ- κά σπιτάκια, φτιαγμένα από ξύ- λο, με μεράκι και απόλυτο σεβα- σμό στο περιβάλλον ζουν ακόμα πίσω από το Ξενία Πάργας στο Κρουονέρι.

Με πόνο ψυχής έβλεπε το μπε- τόν να κυριαρχεί στις κατασκευ- ές, να καταστρέφει την ανείπωτη ομορφιά και να επεκτείνεται προς τον Βάλτο, όπου τελευταία είχε καταφύγει. Καταστρέφεται η φύση, ο ίδιος ο άνθρωπος, έλεγε.

Το καλύτερο μνημόσυνη ίσως του έκανε μια Παργινιά γερό- ντισσα σαν έμαθε τον θάνατό του. Ήταν καλός γιατρός, μα πά- νω απ' όλα ο Θανάσης Μανέκας ήταν άνθρωπος είπε.

Ηλίας Σ. Ζώτος

ΣΚΟΡΠΙΑ

Δεν είπαμε και άνετα).

Τι θα δείτε εκεί;

Χωράφια, πλαγιές, πηγάδια, εκ- κλησίες κοπάδια από πρόβατα, γίδια και γελάδια και αν σκαρφαλώσετε με τα πόδια σε μια κορυφή θα αντι- κρύψετε απέραντη θέα. Εκείνο που δεν θα δείτε είναι χαλάσματα της Παλιό-Παργας. Μήπως τα έχει εντο- πίσει κανένας. Ας μας πει που είναι γιατί το θέμα έχει ιστορικό ενδιαφέρον.

Καλοκαιριάτικη λειτουργία στον Αϊ Νικόλα στο Χαγιόπουλο. Οργά- νωση και πρόσκληση από το Νίκο Δράκο. Εκπλήξη η ομορφιά, ο καθα- ρισμός και η διαμόρφωση του χώ- ρου (μέχρι τουαλετα βρέθηκε). Οχι! τα γλυκά της Λενίτσας δεν είναι έκ- πληξη γιατί είναι γνωστή χρυσόχερα.

Και του χρόνου (θα είμαστε πα- ρό) **Σ**υγχαρητήρια για τον καθαρι- σμό και τη διευθέτηση του Κά- στρου της Πάργας. Έγινε επισκέψι- μο. Πολλά βέβαια μένουν ακόμα να γίνουν γιατί το Κάστρο είναι η καρ-διά της περιοχής. Εξάλλου η διατή- ρηση των ιερών και των οσίων και της πολιτιστικής κληρονομιάς είναι χρέος όλων μας.

Τι μας έπιασε με τις επισκέ- ψεις και τις εκδρομές φθινοπωριάτι- κα βαδίζοντας προς το χειμώνα. Μα τώρα, είναι η καλύτερη εποχή για περπάτημα. Αχ αυτά τα κοκκινοκίτρι- να φύλλα των δένδρων.

Θα το γράψω και ας με "πά- ρουνε μπροστά". Το πρώτο που πρέ- πει να γίνει στο Κάστρο είναι η αναστήλωση μιας τουλάχιστον εκ- κλησίας. "Από Θεού άρξασθε" λέγαν και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι. Αυτή θα είναι η αρχή και άλλων αναστη- λωτικών εργασιών. Μη ξεχνάμε πως όταν πρωτόγινε οικισμός στο χώρο την εικόνα πήγαν πρώτη. Κάτι ήξε- ραν.

Με την ευκαιρία! Τα κανόνια στο Κάστρο πρέπει να συμμαζευ- τούν. Το καλύτερο, κατά τη γνώμη μας, είναι να κοπούν ξύλινες βάσεις από " δέντρο" η ελιά να μπουν επά- νω τα κανόνια και να τοποθετηθούν στις πολεμίστρες τους.

Παρατηρώ πως ακόμα και τα εξωκλήσια της Πάργας είχαν τοιχο- γραφίες. Αυτό δείχνει δύο τουλάχισ- τον πράγματα. Τη θρησκευτικότητα του κόσμου και την οικονομική ευ- μάρια γιατί η τοιχογραφία πάντα κό- στιζε. Βέβαια και τα λίγα απομεινά- ρια πρέπει να προστατευτούν γιατί έχουν μεγάλη αξία.

Το γράφουμε ξέροντας ότι θα βρει απήχηση σε πολύ λίγους, γιατί οι πολλοί θέλουν καινούργια σοβατί- σματα και μάλιστα γυαλιστερά.

Διαπιστώνεται οπτική βελτίωση όλων σχεδόν των καταστημάτων της Πάργας που πολλές φορές συνοδεύ- εται και από ποιοτική. Έτσι χρειάζε- ται για να υπάρχει υψηλού επιπέδου τουρισμός.

Πόσο μπορεί ν' αναπτυχθεί τουριστικά ένας παραλιακός τόπος; Μπορεί π.χ. η Πάργα να δεχτεί 50 χιλιάδες τουρίστες. Θα έχει τόσους όσους χωράνε οι ακτές του λένε οι επιστήμονες. Δρόμους λοιπόν προς παράλιες αν θέλουμε περισσότερους τουρίστες. Πρέπει όμως να θέλουμε περισσότερους ή λιγότερους και κα- λύτερους; Ιδού το ερώτημα.

Αρκετές κι εφέτος οι βλάβες στο δίκτυο ύδρευσης. Ευτυχώς που επισκευάζονται γρήγορα. Τώρα για- τί συμβαίνουν σε καινούργιες εγκα- ταστάσεις και δίκτυο είναι άλλο ένα ερώτημα.

Μία απάντηση θα είναι χρήσιμη νομίζουμε.

Ο δρόμος ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ - ΑΓ. ΚΥΡΙΑΚΗ - ΠΕΤΟΥΣΙ - ΠΕΔΙΝΗ του οποίου η ασφαλτοστρώση περα- τώθηκε πρόσφατα έφερε τα Γιάννενα χιλιόμετρικά κοντύτερα όχι όμως και χρονικά. Πάντως αξίζει να τον ακολουθήσετε, παρά τις στροφές του, έστω και μία φορά για ν' απο- λαύσετε τα όμορφα τοπία.

Τη διαδρομή αυτή θα ακολουθήσει και η ΕΓΝΑΤΙΑ οδός μόνο που με αυτή όταν θα γίνει, τα Γιάννενα θα απέχουν από την Ηγουμενίτσα 45' λεπτά.

STOP. Μας κόψανε. Δε χωράει άλλα η σελίδα. Καλό χειμώνα.

Στο ποτάμι

Δέκα καΐκια κάνουν καθημερινά την εκδρομή Πάργα-Αχέροντα. Καθημερινά περίπου 80 άτομα ταξιδεύουν στο ποτάμι των θρύλων

Η "ΣΟΡΑΓΙΑ" ίσα ίσα που περνούσε "στη σπηλιά της Αφροδίτης". Ο καπετάν Πασχάλης, ακουμπώντας τότε τα χέρια και τότε τα πόδια στα μυτερά βράχια, κατάφερε και "έμπασε" το μικρό καΐκι ως μέσα. Η σπηλιά ήταν ο τελευταίος σταθμός στο ταξίδι της επιστροφής από τον Αχέροντα.

Σε λίγο, οι 25 εκδρομείς θα έφθαναν στην κατάμεστη από Έλληνες και ξένους τουρίστες παραλία του "Λίχνου". Θα άφηναν πίσω τους τις "πύλες του Αδη" και όλα όσα άκουσαν σήμερα για το "ταξίδι των ψυχών", τον Χάρο-βαρκάρη και τις επικοινωνίες με προσφιλείς νεκρούς...

Πόζαζαν με φόντο την υγρή πέτρα για τις τελευταίες φωτογραφίες. Ο 53χρονος καπετάν Πασχάλης Κώτσιος νιώθει ευχαριστημένος. Μια ακόμη εκδρομή στον Αχέροντα τελείωσε με το εντυπωσιακό πέραςμα στη σπηλιά. Αν και κάνει αυτό το ταξίδι 35 χρόνια, δείχνει ικανοποιημένος.

"Αν όλοι οι Έλληνες έκαναν αυτο που κάνω εγώ, τότε δεν θα είχαμε που να βάλουμε τους τουρίστες", λέει με καμάρι. Δεν συνηθίζει να παινεύει τον εαυτό του, αλλά, πως να το κάνουμε, όταν ακούει τους άλλους να λένε "μπράβο, πως τα κατάφερε", νιώθει απόλυτα ικανοποιημένος. Ολοκληρώνει επιτυχώς την αποστολή του και επιστρέφει στη βάση του, το γραφικό λιμανάκι της Πάργας.

Δεν ήταν η μέρα του, αλλά το προηγούμενο βράδυ γνώρισε τέσσερα... παιδιά από τον Πειραιά. Πήγαν για πρώτη φορά στην περιοχή και ήθελαν να περάσουν το ποτάμι. Είχαν διαβάσει και είχαν ακούσει πολλά για την "αναγκαστική πορεία των ψυχών" και ο καπετάν Πασχάλης τους έκανε το χατίρι. Πάντα έτσι κάνει. "Γίνεται θυσία για όλους". Γι' αυτό άλλωστε το όνομά του και οι φωτογραφίες του έχουν κάνει το γύρο του κόσμου... "είναι η ζωντανή διαφήμιση του τόπου του".

Στις 10 ακριβώς το πρωί ήταν στην "Σοράγια" του. Την είχε καθαρίσει, είχε ελέγξει τα πάντα, "κόσμο μεταφέρει αυτό και όχι... ψυχές". Απλώνει το χέρι και βοηθάει τους εκδρομείς να μπουν στο καΐκι. Με διάφορα πειράγματα δημιουργεί μια ατμόσφαιρα ευχάριστη.

Στις 10 και κάτι είχε ξεκινήσει. Οι εκβολές του ποταμού απέχουν

αρκετά και προσπαθεί με διάφορα στοιχεία γενικά για την περιοχή να τραβήξει την προσοχή των εκδρομένων, που αν και δεν το δείχνουν θέλουν να φθάσουν γρήγορα. Στην αρχή μιλάει για την "Αγία Ελένη", για την "Αλτάνα της Πάργας", για τον Κυριακούλη Μαυρομιχάλη.

Οι σχηματισμοί των βράχων σου τραβούν την προσοχή. Όλοι σπεύδουν να φωτογραφίσουν την "άγρια ομορφιά". Οι περισσότεροι Έλληνες, δύο μόνο είναι ξένοι.

Από την Αθήνα, τον Πειραιά, τη Θεσσαλονίκη, τα Τρίκαλα, το Αγρίνιο... Κάνουν διακοπές, αλλά παράλληλα φροντίζουν να γνωρίσουν όλα τα αξιοθέατα, τα μνημεία, τα πάντα. Είναι μια ευκαιρία...

Ο καπετάν Πασχάλης λέει διάφορα. Κάθεται όμως στο τιμόνι και είναι δύσκολο να ακουστεί. Όχι, ο ΕΟΤ δεν φρόντισε να υπάρχει ξεναγός. Οι ίδιοι οι βαρκάρηδες έχουν αναλάβει αυτόν το ρόλο.

Τα βράχια περνούν από μπροστά του αργά αργά. Οι περισσότεροι χαζεύουν το τοπίο. Το κασετόφωνο της βάρκας "παίρνει φωτιά". Τα τραγούδια; Ηπειρώτικα. Λίγοι από τους εκδρομείς τα γνωρίζουν. Ο καπετάν Πασχάλης όμως δεν το βάζει κάτω. Τραγουδάει δυνατά. Χτυπάει παλαμάκια. Ενα κοριτσάκι, τεσσάρων χρόνων, η Τζωρτζίνα, που ήταν στο καΐκι με τους γονείς της, μπαί-

νει στον ρυθμό. Καπετάνιος και μητέρα χορεύουν χέρι και τραβού όλους τους φακούς των φωτογράφων πάνω τους. Η Βάσια, 8 χρόνια αυτή, ενδιαφέρεται τότε θα κάνει μπάνιο. Έχει ακούσει ελάχιστα για τον Αχέροντα. Είναι φανερό όμως ότι όλα αυτά γι' αυτήν είναι πολύ μακρινά...

Αντίθετα η μητέρα της Παναγιώτα δείχνει ενδιαφέρον. Κάθεται δίπλα στον καπετάνιο και ακούει τα πάντα. Γελάει καθώς αυτός προσπαθεί να μεταφέρει την ιστορία του Αχέροντα, με δικά του απλά λόγια. Λογίστε στη "ΣΥΝΕΡΓΙΑ" στην Αθήνα. Η βιομηχανία τελεί υπό εκκαθάριση, αλλά πρέπει να ξεκουραστεί. Να γνωρίσει την Ελλάδα.

Ο κ. Ισαάκ Καπασακαλίδης, σύζυγός του και τα παιδιά του έφθασαν στην Πάργα από τη Θεσσαλονίκη. Θεωρεί παραμύθια όσα λένε για τον Αχέροντα. Ενδιαφέρεται να περάσει το ποτάμι.

Το ζευγάρι των ξένων δείχνει να γνωρίζει αρκετά ιστορικά στοιχεία για την περιοχή. Ήταν οι μόνοι που δεν σηκώθηκαν από τη θέση τους. Παρατηρούσαν με προσοχή τα πάντα.

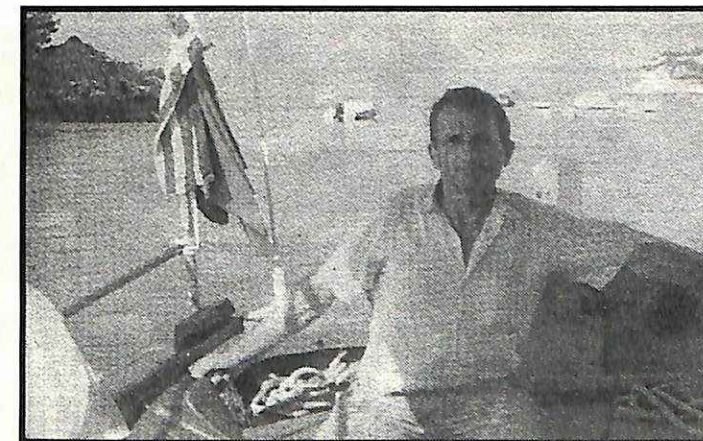
Ο Γιώργος Κεχαγιάς και οι φίλοι του από τον Πειραιά έχουν ενθουσιαστεί από τη διαδρομή. Παρέα με τις δύο κόρες του ο Δημήτρης Ζαχαριάννης από το Αγρίνιο, γνώστης

των...ψυχών

Αποστολή: Π.ΜΠΑΙΛΗ

Ο καπετάνιος του Αχέροντα, Πασχάλης Κώτσιος. Επί 35 χρόνια κάνει το ταξίδι από την Πάργα στο ποτάμι

Η πυκνή βλάστηση στις όχθες του ποταμού έρχεται να συμπληρώσει το "δέος" των εκδρομένων. Αυστηρώς, όμως, ένας κορμός δένδρου δεν επιτρέπει να φτάσουν τα καΐκια ως τον Μεσοπόταμο, όπου είναι το νεκρομαντείο

της ιστορίας, περιμένει να μπει το καΐκι στο ποτάμι.

Ήδη είχε περάσει μισή ώρα και η "Σοράγια" έφτανε στην Αμμουδιά, το χωριό που εκβάλλει ο ποταμός. Όλη η περιοχή παλιά ήταν λίμνη. Η Αχερουσία, η οποία βέβαια έχει αποξηρανθεί. Εκεί ο Χάρος - βαρκάρης παραλάμβανε τις ψυχές, αλλά και όσους ήθελαν να πάνε στο νεκρομαντείο Μεσοποτάμου για να επικοινωνήσουν με τους δικούς τους νεκρούς.

Ο καπετάν Πασχάλης, καθώς το καΐκι μπαίνει στο ποτάμι, εξηγεί στη δική του γλώσσα: "Αν δεν πλήρωνες, δεν πήγαινες πουθενά. Το ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος" ελάχιστα ενδιέφερε τον "βάρκαρη". Γι' αυτόν όλα ήταν μια καλοστημένη επιχείρηση...". Καθώς αφήναμε την παραλία της Αμμουδιάς, άθελά τους όλοι ένιωσαν ένα παράξενο συναίσθημα.

Οι ιτιές έγεραν στα θολά νερά. Το πλάτος του ποταμού σχετικώς μικρό και το νερό του θολό. Όχι, καθαρό είναι ακόμα. Εδώ ζουν οικογένειες από το ψάρεμα. Βγάζει τσιπούρες, κέφαλους, χέλια. Δεν είχαμε προχωρήσει ούτε 500 μέτρα όταν ο καπετάν Πασχάλης έκοψε ταχύτητα. Στα δεξιά μας μια αηδονοφωλιά κρεμόταν σε ένα κλαδί ιτιάς. Αυτή η φωλιά ήταν και η αφορμή λίγο αργότερα ο "καπετάνιος του Αχέροντα" να μελαγχολήσει και στη συνέχεια να

αγριέψει. Από ένα άλλο καΐκι που πήγαινε μπροστά με ξένους - την εκδρομή Πάργα-Αχέροντα την κάνουν 10 καΐκια που έχουν κάνει κοινοπραξία - κάποιος σηκώθηκε και έκοψε το κλαδί με τη φωλιά. Ήταν σαν να του 'κοβε κάτι από το κορμί του. Φώναξε, ούρλιαξε και την πήρε πίσω. Θα βρει μια μεταξένια κλωστή και θα την ξαναβάλει στη θέση της.

Το καΐκι προχωρούσε αργά. Δεν πάει μακριά. Μόνο τέσσερα χιλιόμετρα. Ενα δέντρο που έχει γείρει πάνω στο νερό δεν το αφήνει να προχωρήσει. Χρειάζονται και άλλα μικρά έργα για να μεγαλώσει η διαδρομή. "Αν μου δίνανε 250.000 δραχμές θα πηγαίναμε μέχρι τον Μεσοπόταμο, αλλά δεν μας λογαριάζει κανείς", ισχυρίζεται ο καπετάνιος. Οι καϊκέρηδες δεν μπορούν να διαθέσουν το ποσό. Βγάζουν δεν βγάζουν 1 εκατομμύριο τη σεζόν. Κάθε μέρα κάνουν τη διαδρομή περίπου 80 άτομα, που πληρώνουν 2.000 δραχμές. Δεν έχει οργανωθεί η εκδρομή σωστά. Δεν έχει διαφημιστεί και αυτό είναι το λάθος.

Πλησιάζουμε προς το τέλος. Οι εικόνες εναλλάσσονται η μία μετά την άλλη. Πανύψηλα δένδρα, αγριόχορτα, πεταλούδες. Στην επιφάνεια τα λούμπινα. Υδροβία πλατύφυλλα φυτά, τα οποία, όταν λειτούργουσε το νεκρομαντείο "βοηθούσαν" στην επικοινωνία. "Ήταν

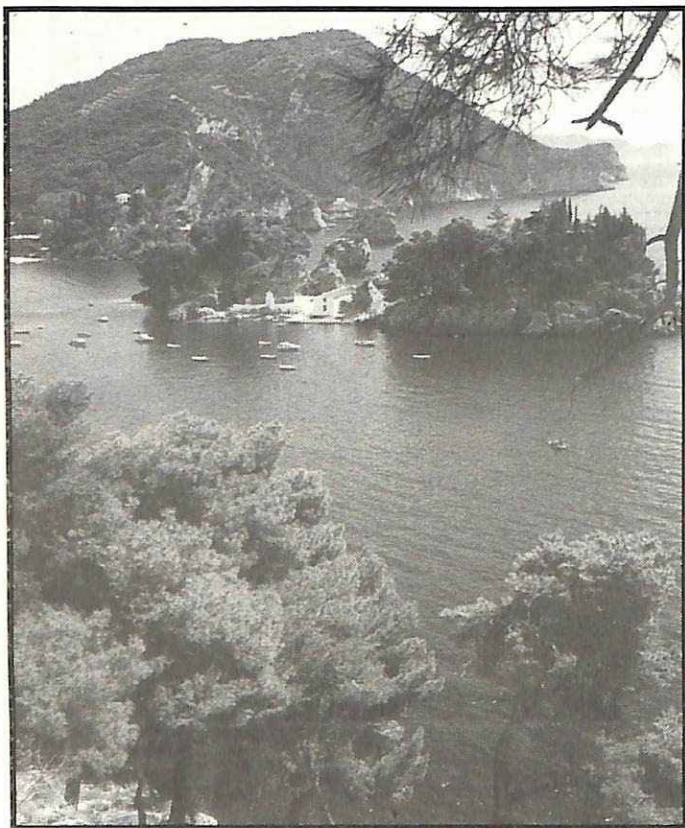
κάτι σαν το χασίσι".

Σε λίγο φθάσαμε στο γεμμένο δένδρο. Όλοι το θεώρησαν παράλογο. Το καΐκι έστριψε με δυσκολία. Η διαδρομή ήταν φανταστική. Σε αυτό συμφωνούν όλοι. Η επιστροφή κρατούσε αμείωτο το ενδιαφέρον. Ο καπετάν Πασχάλης ψάχνει να βρει τον "καραβοκύρη" ένα γαλαξοπράσινο πουλί που πάντα πάει μπροστά από το καΐκι. Σήμερα δεν φάνηκε.

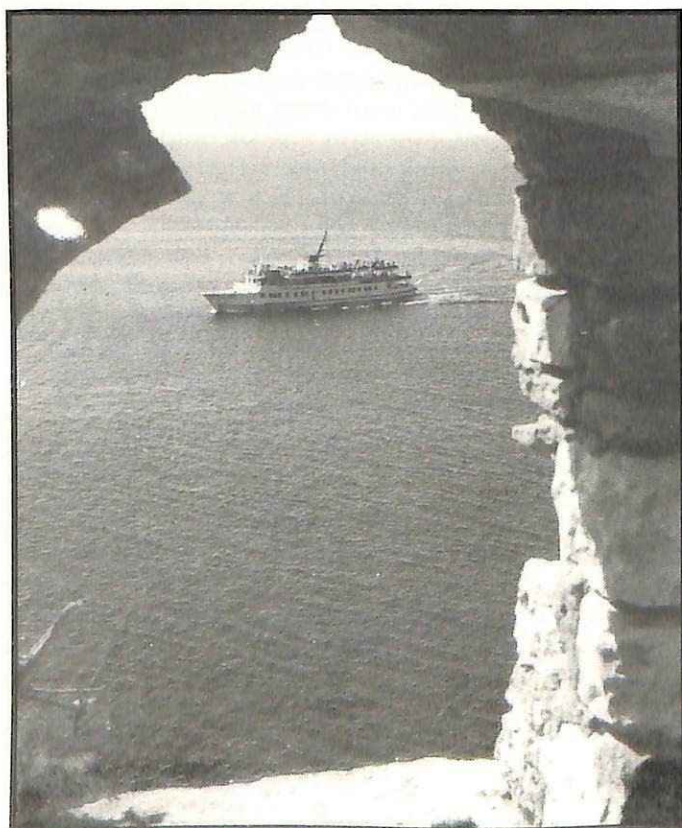
Επιστρέψαμε και πάλι στην Αμμουδιά, για έναν καφέ στις ταβέρνες που είναι επί της παραλίας.

Εδώ ο καπετάν Πασχάλης άρχισε να θυμάται. Και ποιους δεν πέρασε από εδώ. Ηθοποιούς, πολιτικούς, επιστήμονες. Και ξένους, πολλούς ξένους. Πέρασε μαζί τους αξέχαστες στιγμές, κυρίως όταν μετά την εκδρομή οργάνωναν, και σήμερα οργάνωνουν πάρτι στις ερημικές παραλίες. Ψήνουν στα κάρβουνα, τραγουδάνε, χορεύουν, κάνουν μπάνιο. Η ώρα περνάει και η επιστροφή ολοκληρώνεται στο "Λίχνος Μπιτς". Όλοι κατεβαίνουν για φαγητό και μπάνιο. Το απόγευμα θα τους παραλάβει πάλι το καΐκι και θα τους αφήσει στην Πάργα, την οποία Έλληνες και ξένοι έχουν "καταλάβει" ως το πιο απόμερο σημείο. Κάθε καλοκαίρι η Πάργα έχει τουρίστες. Και δεν πλιττει εδώ. Η πόλη και τα περίχωρα έχουν πολλά να δείξουν...

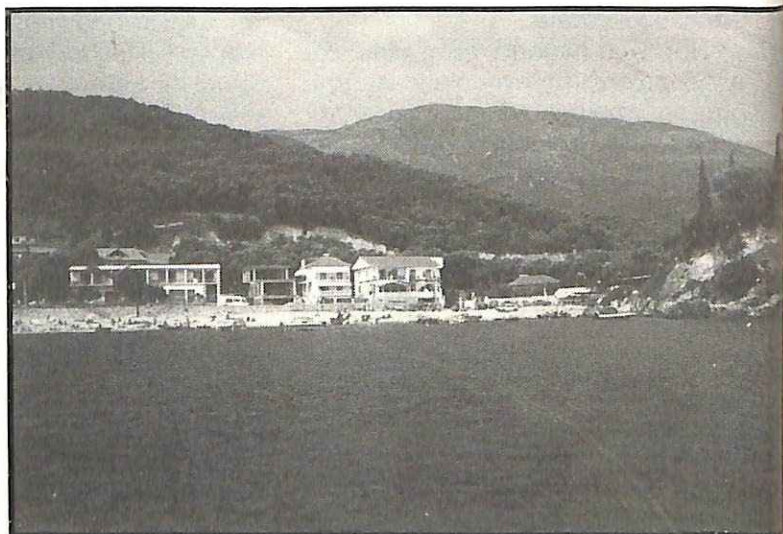
Η ΠΑΡΓΑ ΜΕ ΤΟ ΦΑΚΟ ΤΩΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ ΤΗΣ

Υπάρχουν και ψαράδες

Ψηλά από το Κάστρο

Απογευματάκι στο Κρονονέρι

Καλοκαιριάτικο μπουρίνι. Γρήγορα έξω οι βάρκες